

Strasbourg, 2021.10.5.
COM(2021) 615 final

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A
TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A
RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK**

**Az antiszemitizmus elleni küzdelemre és a zsidó élet előmozdítására vonatkozó európai
uniós stratégia (2021–2030)**

„Mert az antiszemitizmus értékeink – az emberiség, a vallásszabadság, az egyenlőség – középpontjára sújt le. Az antiszemitizmus méreg a társadalmunk számára. Mindannyiunk feladata, hogy küzdjünk ellene. Hogy elejét vegyük. És gyökerestül kiirtsuk.”

– Ursula von der Leyen, az Európai Bizottság elnöke
Brüsszel, 2021. február 3.

„A zsidókkal kezdődő gyűlölet soha nem ér véget a zsidókkal. Nagy hibát követünk el, ha úgy gondoljuk, hogy az antiszemitizmus csak a zsidókra nézve jelent fenyegetést. Ez mindenekelőtt Európát és az évszázadok alatt kivívott szabadságjogokat fenyegeti.”

– Jonathan Sacks rabbi
Európai Parlament, 2016. szeptember 27.

AZ ANTISZEMITIZMUSTÓL MENTES EU FELÉ

Az európai zsidó emberek és zsidó közösségek több mint két évezrede járulnak hozzá Európa társadalmi, politikai, gazdasági, tudományos és kulturális fejlődéséhez, és Európa identitásának elválaszthatatlan részét képezik. Gustav Mahlertől Sigmund Freudig, Hannah Arendtig és Simone Weilig a zsidó emberek gazdagították Európa kulturális, szellemi és vallási örökségét.

Ugyanakkor az antiszemitizmus évszázadok óta jelen van Európában – kiűzés, üldözés és pogromok formájában nyilvánul meg; mindez a holokausztban csúcsonyult ki, amely az európai történelem letörhetetlen szégyenfoltja, és amely a kontinens számos részén eltörölte a zsidó életet és örökséget. Az Európai Unió történelmi gyökerei a második világháborúig, valamint az európaiak az iránti egyértelmű elkötelezettségéig nyúlnak vissza, hogy az ilyen atrocitások soha ne ismétlődhessenek meg.

Az antiszemitizmus azonban nem ért véget a holokauszttal. Generációkkal a Soá¹ vége után az antiszemitizmus aggasztóan fokozódik Európában és Európán kívül is.

Az Európai Unió az emberi méltóság tiszteletben tartása, a szabadság, a demokrácia, az egyenlőség, a jogállamiság, valamint az emberi jogok – ideértve a kisebbségekhez tartozó személyek jogait – tiszteletben tartásának értékein alapul. Egyértelműen kiáll a gyűlölet és megkülönböztetés minden formája, így a faj vagy etnikai származás, vallás vagy meggyőződés, nem, szexuális irányultság, kor vagy fogyatékoság alapján történő gyűlölettel és megkülönböztetéssel szemben.

Az antiszemitizmus összeegyeztethetetlen Európa alapvető értékeivel. Nemcsak a zsidó közösségekre és a zsidó életre nézve jelent fenyegetést, hanem a nyitott és sokszínű társadalomra, a demokráciára és az európai életmódra is. Az Európai Uniónak eltökélt szándéka, hogy véget vessen ennek.

¹ A Soá a „katasztrófa” héber megfelelője, míg a holokauszt az „egészen elégő áldozat” görög szóból származik. Ez a stratégia mindkét fogalmat használja. <https://aboutholocaust.org/hu/facts/mi-a-kueloenbseg-a-holokauszt-es-a-soa-koezoett>

Minden második európai problémának tekinti az antiszemitizmust.

Tíz zsidóból kilenc úgy véli, hogy hazájában nőtt az antiszemitizmus.

A zsidók 85 %-a súlyos problémának tartja az antiszemitizmust².

Korunkban az antiszemitizmus számos formában – régi és új módon – fordul elő: az online gyűlöletbeszéd a gyűlölet-bűncselekményekig, a zsidó emberek, vagyontárgyaik és intézményeik elleni támadásokig, a zsinagógák, temetők és emlékhelyek megszenteltetéséig. A zsidó emberek mindennapi életében a munkahelyen, magánbeszélgetésben, nyilvános helyen, a médiában, a sportban és a kultúrában, vagy a zsidó emberek vallásgyakorlása során elejtett alkalmi megjegyzések vagy cselekedetek formáját ölti. Az antiszemitizmus a zsidók és zsidónak hitt emberek faji, etnikai vagy vallási megkülönböztetése, sztereotipizálása és gyűlölete formájában nyilvánul meg. Erőszakos és halálos kimenetű támadásokhoz vezethet, ilyen volt például 2012-ben Toulouse-ban az Ozar Hatorah iskola, 2014-ben a brüsszeli Zsidó Múzeum, 2015-ben Párizsban a Hypercashier, 2019-ben pedig a hallei zsinagóga ellen intézett támadás.

Emellett a Covid19-világjárvány megmutatta, hogy a régi antiszemita előítéletek újjáéledhetnek, és új összeesküvés-elméleteket és gyűlöletet táplálhatnak online és offline. A világjárvány idején a zsidóké volt az egyik leginkább megtámadott közösség; indokolatlanul hibáztatták őket a vírus létrehozásáért és azért is, hogy haszonszerzés céljából oltóanyagokat fejlesztettek ki³. Mindezt tovább súlyosbítja a pandémiás intézkedések és a zsidó népi társadalmi vezető politikák párhuzamba állítása⁴, amely bagatellizálja és banalizálja a holokauszt áldozatai és túlélői által átélteket⁵.

Bár a gyűlöletbeszéd és az erőszak könnyen azonosítható, a társadalmunkban uralkodó általános tájékozatlanság és közöny lehetővé teszi az antiszemitizmus virágzását és akár növekedését is, ha nem foglalkoznak vele. Mindannyiunk felelőssége, hogy folyamatosan tájékoztassuk és oktassuk a fiatalokat és az időseket. Ez különösen igaz, mivel a holokausztot megélt generációk már szinte teljesen eltávoztak közülünk, ami még nehezebbé teszi az első kézből szerzett tapasztalatok és az alapvető tanulságok továbbadását a következő generációknak.

Zsidó élet az Európai Unióban a 21. században

² [484. sz. Eurobarométer felmérés: Perceptions of antisemitism \(Az antiszemitizmus észlelése\), 2019. január](#) és Experiences and perceptions of antisemitism Second survey on discrimination and hate crime against Jews in the EU (Antiszemitizmussal kapcsolatos tapasztalatok és észlelések – Második felmérés a zsidókkal szembeni hátrányos megkülönböztetésekről és gyűlölet-bűncselekményekről az Európai Unió tagállamaiban), 2018 ([Az Alapjogi Ügynökség 2018. évi második felmérése](#)).

³ [Coronavirus and the plague of antisemitism \(Koronavírus és az antiszemitizmus pestise\)](#), Community Security Trust, 2021.

⁴ Például sárga Dávid-csillag viselése, amelyen a héber ábécére hasonlító betűkkel szerepel a „nem oltott” felirat.

⁵ [The rise of antisemitism online during the pandemic - A study of French and German content \(Az antiszemitizmus térnyerése az interneten a világjárvány idején – tanulmány a francia és a német tartalmakról\)](#), 2021. június.

A becslések szerint a második világháború előtt 9,5 millió zsidó ember élt Európában. A náci és kollaboránsaik hatmillió zsidót gyilkoltak meg szisztematikusan. Napjainkban az EU-ban a zsidó népesség a becslések szerint legfeljebb 1,5 millió főre tehető⁶.

Napjainkban Európa-szerte újra élénk zsidó élet folyik. Az elmúlt évtizedekben számos európai országban újjáéledt a zsidó élet és kultúra. A zsidó identitás megerősödött, és az európai társadalom szerves részét képezi. Az antiszemita támadások növekvő száma⁷ miatt azonban a zsidó közösségek körében is fokozódott a félelem⁸, és a zsidó létesítmények tekintetében további biztonsági intézkedésekre volt szükség.

Az elmúlt években az EU-ban élő zsidó népesség száma csökkent, ami nagyrészt az EU-n kívülre történő migrációnak tudható be⁹. Ez több tényezővel függ össze¹⁰, különösen a biztonsággal kapcsolatos aggodalmakkal, valamint azzal, hogy egyes kormányok láthatóan nem elkötelezettek az antiszemitizmus kezelése iránt¹¹, valamint a zsidó szokások és hagyományok körül folyó nyilvános viták átpolitizálódásával.

Az antiszemitizmus elleni küzdelem fokozása

Az elmúlt 20 évben az antiszemitizmus kérdésével az Európai Unió rasszizmus elleni küzdelemmel kapcsolatos munkája keretében foglalkoztak¹². Az antiszemitizmus jelentős terjedése miatt az utóbbi években felgyorsultak a probléma kezelése terén tett erőfeszítések, és az antiszemitizmus elleni küzdelem az EU politikai programjának előterébe került. 2015-ben az Európai Bizottság kinevezte az antiszemitizmus elleni küzdelemért és a zsidó élet előmozdításáért felelős első koordinátort. 2017 júniusában az Európai Parlament állásfoglalást fogadott el az antiszemitizmus elleni küzdelemről¹³, 2018 decemberében pedig a Tanács nyilatkozatot fogadott el az antiszemitizmus elleni küzdelemről¹⁴. A nyilatkozat végrehajtásának támogatása érdekében a Bizottság létrehozott egy, az antiszemitizmus elleni küzdelemmel foglalkozó ad hoc munkacsoportot¹⁵, amelyben a tagállamok és a zsidó közösségek képviselői vesznek részt. 2019 decemberében az antiszemitizmus elleni küzdelem részévé vált a Bizottság európai életmód előmozdításáért felelős alelnöke portfóliójának, jelezve azt a szándékot, hogy az antiszemitizmust horizontális prioritásként kezeljék. 2020

⁶ A zsidó közösségek nagysága tagállamonként igen eltérő. Franciaországban mintegy félmillió zsidó él, míg a legkisebb közösségek csak néhány ezer, sőt esetenként csupán néhány száz tagot számlálnak, gyakran még mindig a holokauszt következményeként.

⁷ [Jews in Europe at the turn of the Millennium](#) (Zsidók Európában az ezredfordulón). [Population trends and estimates](#) (Tendenciák és becslések a lakosságszám alakulásában), Sergio DellaPergola és Daniel Staetsky, JPR European Jewish Demography Unit, 2020. október.

⁸ [Antisemitism: Overview of antisemitic incidents recorded in the European Union 2009- 2019](#) (Antiszemitizmus: az Európai Unióban 2009 és 2019 között bejelentett antiszemita incidensek áttekintése), FRA.

⁹ 2013-ban a válaszadók 33 %-a mondta azt, hogy fizikai támadástól tart. 2018-ban ez az arány 40 %-ra emelkedett. „A zsidók elleni megkülönböztetés és gyűlölet-bűncselekmények az uniós tagállamokban: az antiszemitizmus tapasztalatai és észlelése”, 2013 ([Az Európai Unió Alapjogi Ügynökségének 2013. évi első felmérése](#)); ([Az Alapjogi Ügynökség 2018. évi második felmérése](#)).

¹⁰ [Are Jews leaving Europe?](#) (A zsidók elhagyják Európát?), szerző: Daniel Staetsky, JPR Report, 2017. január.

¹¹ [International Migration of Jews](#) (A zsidók nemzetközi migrációja), szerző: Sergio DellaPergola, 2007.

¹² Az [Alapjogi Ügynökség 2018. évi második felmérése](#)ben részt vett válaszadók 70 %-a véli úgy, hogy saját országának kormánya nem küzd hatékonyan az antiszemitizmus ellen.

¹³ A faji egyenlőségről és a foglalkoztatási egyenlőségről szóló irányelvek 2000-es elfogadását követően Prodi bizottsági elnök 2004-ben „Európa az antiszemitizmus ellen, a sokféleség Uniójáért” címmel magas szintű konferenciát hívott össze. Ugyanebben az évben a Rasszizmus és Idegengyűlölet Európai Megfigyelőközpontja (EUMC) kidolgozta az antiszemitizmus munkadefinícióját, amely később a Nemzetközi Holokauszt Emlékezési Szövetség (IHRA) antiszemitizmus-definíciójának alapjául szolgált.

¹⁴ [Az Európai Parlament 2017. június 1-jei állásfoglalása az antiszemitizmus elleni küzdelemről](#).

¹⁵ [A Tanács nyilatkozata az antiszemitizmus elleni küzdelemről](#), 2018. december 6.

¹⁶ [Az Európai Bizottság antiszemitizmus elleni küzdelemmel kapcsolatos munkája](#).

decemberében a Tanács további nyilatkozatot fogadott el, amelynek középpontjában az antiszemitizmus elleni küzdelem különböző szakpolitikai területeken való általános érvényesítése állt¹⁶. Ezt megerősítette egy sor olyan stratégia elfogadása, amelyek egy interszekcionális lencsén keresztül előmozdítják az egyenlőségközpontú Unióra vonatkozó csomagot¹⁷.

Az antiszemitizmus továbbélése és fokozódása határozottabb uniós szintű fellépést tesz szükségessé. Ezzel a stratégiával, amely a maga nemében az első, az Európai Bizottság eltökélt szándéka, hogy jelentősen fokozza az antiszemitizmus elleni küzdelmet, és segítsen az egyenlőségen és tiszteleten alapuló, befogadó társadalom létrehozásában, hogy jó perspektívát biztosítson a zsidóság jövőjéhez Európában.

Ez a stratégia az érdekelt felekkel folytatott széles körű konzultáción¹⁸ alapul. A Bizottság felkéri az uniós intézményeket, a tagállamokat, a nemzetközi szervezeteket, valamint a civil társadalom valamennyi szereplőjét és a polgárokat, hogy **kötelezzék el magukat az antiszemitizmustól mentes jövő mellett az EU-ban és azon kívül is**. A Bizottság rendszeres párbeszédet fog folytatni az Európai Parlamenttel és a tagállamok nemzeti parlamentjeivel az antiszemitizmus elleni küzdelemre és a zsidó élet előmozdítására irányuló megújult fellépés ösztönzése érdekében. A nemzeti hatáskörök maradéktalan tiszteletben tartása mellett ez a stratégia meghatározza a Bizottság 2021 és 2030 közötti időszakra vonatkozó szakpolitikai keretét, és célja a tagállamok és valamennyi érdekelt fél közötti együttműködés támogatása és ösztönzése.

Ez a stratégia alapvetően arra törekszik, hogy ne csak reagáljon az antiszemitizmusra, hanem fokozza az antiszemitizmus valamennyi formájának aktív megelőzésére és az antiszemitizmus elleni küzdelemre irányuló fellépést, és biztosítsa, hogy a zsidó élet továbbra is virágzó legyen egy befogadó és sokszínű EU-ban. A stratégia három pillérből áll:

1. Az antiszemitizmus minden formájának megelőzése és az ellene való küzdelem

2. A zsidó élet védelme és előmozdítása az EU-ban

3. Oktatás, kutatás és a holokausztról való megemlékezés

E stratégia arra is törekszik, hogy az EU-t határozottan az **antiszemitizmus elleni globális küzdelem** élére állítsa, kiegészítve az EU-n belüli intézkedéseket a három pillér mentén tett nemzetközi erőfeszítésekkel.

A gyűlölet minden formája aláássa a személy értékét, és összeegyeztethetetlen mindazzal, amiért az EU kiáll. Ez a stratégia a gyűlölet, a megkülönböztetés és a rasszizmus valamennyi formája elleni küzdelemre irányuló bizottsági erőfeszítések részét képezi. Kiegészíti a 2020–2025-ös időszakra vonatkozó, rasszizmus elleni uniós cselekvési tervet, mivel a rasszizmus más alapon, például vallás vagy meggyőződés alapján történő megkülönböztetéssel és

¹⁶ [A Tanács nyilatkozata az antiszemitizmus elleni küzdelem általános érvényesítéséről](#), 2020. december 2.

¹⁷ 2020 óta: A 2020–2025-ös időszakra szóló nemi esélyegyenlőségi stratégia; a 2020–2025-ös időszakra vonatkozó, rasszizmus elleni uniós cselekvési terv; a 2020–2030-as időszakra vonatkozó, a romák egyenlőségének, társadalmi befogadásának és részvételének előmozdítását célzó uniós stratégiai keretrendszer; 2020–2025-ös időszakra vonatkozó, az LMBTIQ-személyek egyenlőségéről szóló stratégia, a 2021–2030-as időszakra vonatkozó, a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló stratégia. Emellett az Európai Bizottság létrehozott egy egyenlőséggel foglalkozó munkacsoportot, és kinevezett egy, a rasszizmus elleni küzdelemmel foglalkozó koordinátort.

¹⁸ Ez a stratégia [széles körű konzultáción](#) alapszik, amely nemzeti és regionális hatóságok, zsidó közösségek és szervezetek, független szakértők és kutatók, az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége, nemzetközi szervezetek és más érdekelt felek részvételével zajlott (az összefoglaló jelentést lásd [itt](#)).

gyűlölettel is párosulhat. Ezt interszekcionális megközelítéssel¹⁹ kell tekintetbe venni annak érdekében, hogy valóban egyengessük az antiszemitizmustól mentes EU felé vezető utat, előmozdítsuk a zsidó életet annak teljes sokszínűségében, és konkrét javulást érjünk el a zsidóság és annak európai jövője tekintetében. Bizonyos esetekben ez a stratégia a zsidó emberekkel és más etnikai vagy vallási kisebbségekkel szembeni megkülönböztetés tapasztalatainak közös vonásait is figyelembe veszi.

I. AZ ANTISZEMITIZMUS MINDEN FORMÁJÁNAK MEGELŐZÉSE ÉS AZ ELLENE VALÓ KÜZDELEM

„Emlékezzünk: az áldozatot nem az elnyomás, hanem a körülötte lévők hallgatása bántja a legjobban.”

– Elie Wiesel

Korunkban az antiszemitizmus megtalálható a jobboldali, a baloldali vagy az iszlamista szélsőséges radikális és szakadár csoportjaiban, elrejtőzhet az anticionizmus mögé, de a társadalmi közép körében is megtalálható²⁰. Az antiszemita megszólalások és megnyilvánulások lehetnek nyíltak vagy leplezettek, tudatosak vagy tudatalattiak. Az antiszemitizmus jogellenes cselekmények formáját is öltheti, mely cselekményeket az uniós és a nemzeti jog bünteti. Az antiszemita megnyilvánulások közé tartozik az Izraellel kapcsolatos antiszemitizmus²¹, ez az antiszemitizmus legelterjedtebb formája, amellyel a zsidók manapság Európában az interneten szembekerülnek²². A régi keletű antiszemita összeesküvés-elméletek és dezinformáció, bár nem feltétlenül jogellenesek, igencsak károsak. Állandósítják az előítéleteket és sztereotípiákat, és megkülönböztetéshez, marginalizálódáshoz, radikalizálódáshoz és gyűlölet-bűncselekményekhez vezethetnek.

2017 óta a Bizottság az antiszemitizmusnak a Nemzetközi Holokauszt Emlékezési Szövetség jogilag nem kötelező erejű munkadefinícióját (az IHRA meghatározását)²³ alkalmazza gyakorlati iránymutatásként és az antiszemitizmus ellen folytatott küzdelme alapjaként²⁴. Az IHRA meghatározása mércéül szolgál a jogokon alapuló és áldozatközpontú megközelítés előmozdításához²⁵. 2021 januárjában a Bizottság az IHRA-val együttműködve kiadta a *Handbook for the practical use of the IHRA working definition of antisemitism* (Kézikönyv az

¹⁹ Lásd például: Graham, D. és Boyd, J.: „[Understanding more about antisemitic hate crime: Do the experiences, perceptions and behaviours of European Jews vary by gender, age and religiosity?](#)” (Az ismeretek bővítése az antiszemita bűncselekményekről: eltérhetnek-e az európai zsidók tapasztalatai, észlelései és viselkedése nem, életkor és vallásosság szerint?) – Institute for Jewish Policy Research, 2017.

²⁰ Az antiszemitizmus elkövetőiről bővebben lásd az [FRA 2018. évi második felmérését](#).

²¹ Számos érdekelt fél által használt terminológia, összhangban az IHRA fogalom meghatározásával, például amikor azzal vádolják a zsidó polgárokat, hogy jobban hűek Izraelhez vagy a zsidók állítólagos prioritásaihoz világszerte, mint saját nemzetük érdekeihez; amikor azt állítják, hogy Izrael Állam létezése rasszista törekvés; amikor a zsidókat teszik kollektíven felelőssé az izraeli állam cselekedeteiért.

²² Az európai zsidók 79 %-a érzi úgy, hogy őket hibáztatják Izrael Állam valamely tetteért. 69 %-uk mondja azt, hogy az arab-izraeli konfliktus kihatással van a biztonságérzetükre ([az FRA 2018. évi második felmérése](#)).

²³ A definíció így szól: *Az antiszemitizmus a zsidók olyan megítélése, amely a velük szembeni gyűlölet kifejezéseként nyilvánulhat meg. Az antiszemitizmus verbális és fizikai megnyilvánulásai zsidó vagy nem zsidó személyekre és/vagy e személyek vagyonára, a zsidó közösségi intézményekre és vallási létesítményekre irányulnak.* Az [IHRA definíciójához](#) számos, illusztrációként szolgáló példa tartozik.

²⁴ Az IHRA definícióját a [2018.](#) és [2020. évi](#) tanácsi nyilatkozatok és az Európai Parlament 2017. június 1-jei [állásfoglalása](#) is jóváhagyta. Oktatási, képzési célokra és az antiszemitizmus leleplezésére használják, és nincs hatással az uniós vagy nemzeti jogi definíciókra, amelyek meghatározzák, hogy egy magatartás vagy beszéd milyen mértékben valósít meg jogellenes megkülönböztetést, gyűlöletbeszédet, gyűlölet-bűncselekményre irányuló elfogult szándékot vagy az antiszemitizmus jogellenes megnyilvánulását.

²⁵ A közelmúltban az antiszemitizmus más definícióit is kidolgozták, ilyen például a Nexus-dokumentum (2020) és a Jeruzsálemi Nyilatkozat az Antiszemitizmusról (2021).

antiszemitizmus IHRA szerinti munkadefiníciójának gyakorlati alkalmazásáról)²⁶ című kiadványt, amely áttekintést nyújt a fogalom meghatározásnak a nemzetközi szervezetek, nemzeti közigazgatások, a civil társadalom és a zsidó közösségek általi használatával kapcsolatos, egész Európából származó bevált gyakorlatokról²⁷.

1.1. Az antiszemitizmus elleni küzdelem a különböző szakpolitikai területeken és az uniós források mozgósítása

Az antiszemitizmus kezelése összetett kihívás. Sokrétű kifejeződése, valamint a társadalmi és politikai spektrumban való elterjedtsége átfogó választ igényel, amely a megfelelően végrehajtott szilárd jogi kerettől a biztonsági vonatkozásokon át az oktatási és integrációs politikákig terjed, hogy csak néhányat említsünk.

A Bizottság ezért szisztematikusan figyelembe fogja venni az antiszemitizmus elleni küzdelmet a szakpolitikák, jogszabályok és finanszírozási programok kidolgozása során, és felkéri a többi uniós intézményt, hogy működjenek együtt az érvényesítés eszközeinek és gyakorlatainak megerősítésében. Ezen felül a tagállamok már elkötelezték magukat az antiszemitizmus minden formájának megelőzése és az ellene való küzdelem mellett, amelyet új nemzeti stratégiákon, illetve a rasszizmus, az idegengyűlölet, a radikalizálódás és az erőszakos szélsőségek megelőzését célzó meglévő nemzeti stratégiák és/vagy cselekvési tervek keretében hozott intézkedéseken keresztül hajtanak végre²⁸. Ahhoz, hogy hatásuk legyen, ezeknek a stratégiáknak célzott intézkedéseket kell tartalmazniuk, és megfelelő finanszírozással kell támogatni őket. Az, hogy valamennyi tagállam elfogadja az IHRA fogalom meghatározását²⁹ és külön megbízottakat vagy koordinátorokat nevezzen ki, szintén szükséges lépés a hatékony nemzeti szintű fellépéshez.

A stratégia sikeréhez kulcsfontosságú a civil társadalmi szervezetek és a zsidó közösségek megerősített bevonása. A Bizottság célja, hogy fokozza a velük folytatott aktív együttműködést, és pénzügyi támogatást nyújtson a stratégia által lefedett valamennyi területen indított kezdeményezésekhez.

A célzott fellépések az uniós finanszírozási programok³⁰ széles skáláján keresztül valósulnak meg, különösen a **polgárok, egyenlőség, jogok és értékek programon (CERV programon)**³¹ keresztül, amely **1,55 milliárd EUR-s költségvetéssel az alapvető jogok előmozdítására irányuló eddigi legnagyobb uniós finanszírozási program**. Emellett a vonatkozó intézkedések olyan uniós programokon keresztül kapnak támogatást, mint a Jogérvényesülés program, a Horizont Európa, a Kreatív Európa, az Erasmus+, a Belső Biztonsági Alap, a kohéziós politikai alapok, a Szomszédági, Fejlesztési és Nemzetközi Együttműködési Eszköz (NDICI) és az Előcsatlakozási Támogatási Eszköz (IPA). Ezen túlmenően a technikai támogatási eszközön keresztül a Bizottság – akár több országra kiterjedően – strukturális reformokat finanszírozhat a tagállamokban, hogy fokozza az együttműködést, és építsen a megkülönböztetés és az antiszemitizmus elleni küzdelem terén bevált gyakorlatokra.

²⁶ [Handbook for the practical use of the IHRA working definition of antisemitism](#) (Kézikönyv az antiszemitizmus IHRA szerinti munkadefiníciójának gyakorlati alkalmazásáról).

²⁷ Hasznos referenciaként szolgálhatnak az Európa Tanács Rasszizmus Elleni Bizottsága (ECRI) által 2021. szeptember 14-én közzétett, [az antiszemitizmus megelőzéséről és az ellene folytatott küzdelemről szóló általános politikai ajánlások](#) is.

²⁸ [A Tanács nyilatkozata az antiszemitizmus elleni küzdelem általános érvényesítéséről](#), 2020. december 2.

²⁹ [Azok az uniós tagállamok, amelyek már elfogadták vagy jóváhagyták az IHRA fogalom meghatározását](#): Ausztria, Belgium, Bulgária, Ciprus, Csehország, Franciaország, Görögország, Hollandia, Litvánia, Luxemburg, Magyarország, Németország, Olaszország, Románia, Spanyolország, Svédország, Szlovákia és Szlovénia.

³⁰ A 2021–2027-es időszakra vonatkozó jelenlegi többéves pénzügyi keretben.

³¹ [C\(2021\) 2699 final; CERV program](#).

Az uniós alapok végrehajtása érdekében megvalósított valamennyi tagállami fellépésnek teljes mértékben tiszteletben kell tartania a megkülönböztetésmentesség elvét. A programok előkészítése, végrehajtása, nyomon követése, a programokra vonatkozó jelentéstétel és értékelés során tiszteletben kell tartani különösen az Európai Unió Alapjogi Chartáját, amely tiltja többek között a faji vagy etnikai származáson, valláson vagy meggyőződésen alapuló megkülönböztetést. A megkülönböztetés elleni uniós szabályok megsértése esetén, ideértve a zsidó emberek valláson vagy etnikai hovatartozáson alapuló megkülönböztetését is, a finanszírozás felfüggeszhető. A Bizottság és a tagállamok valamennyi uniós finanszírozású program esetében nyomon követik e szabályok betartását.

E stratégia végrehajtásának támogatása és a tagállamok erőfeszítéseinek összehangolása érdekében a Bizottság hivatalos formába önti, azaz állandó struktúráként létrehozza az **antiszemitizmus elleni küzdelemmel foglalkozó ad hoc munkacsoportot**, amely a tagállamok és a zsidó közösségek képviselőit és más érdekelt feleket foglal magában.

Az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége (FRA) e stratégia, valamint az antiszemitizmus elleni küzdelemre vonatkozó nemzeti stratégiák és cselekvési tervek végrehajtásának nyomon követése során is támogatni fogja az EU-t és a tagállamokat bizonyítékokkal, segítséggel és szakértelemmel.

Kulcsfontosságú intézkedések:

A Bizottság:

- az **antiszemitizmus elleni küzdelemmel foglalkozó éves civil társadalmi fórumot** szervez a Bizottság és a zsidó közösségek, a civil társadalom és más érdekelt felek képviselőinek részvételével, hogy kapcsolatokat teremtsenek, és maximalizálják a közös fellépések és az uniós finanszírozás hatását;
- a technikai támogatási eszközön³² keresztül támogatja az antiszemitizmus és a megkülönböztetés elleni küzdelemre vonatkozó **nemzeti stratégiák kialakítására és végrehajtására** irányuló tagállami erőfeszítéseket, és 2023 végéig értékeli azokat.

A tagállamokat arra ösztönözzük, hogy:

- 2022 végéig **dolgozzanak ki nemzeti stratégiákat** az antiszemitizmus elleni küzdelemre vonatkozóan, vagy építsenek be intézkedéseket a rasszizmus elleni nemzeti cselekvési terveikbe, és biztosítsanak **elegendő finanszírozást** ezek végrehajtásához;
- **fogadják el és használják az antiszemitizmus IHRA által megalkotott meghatározását**, és a helyi hatóságokat, régiókat, városokat és egyéb intézményeket és szervezeteket is ösztönözzék erre;
- **nevezzenek ki** az antiszemitizmus elleni küzdelemért és a zsidó élet előmozdításáért felelős **különmegbízottakat/koordinátorokat**.

1.2. Az antiszemita gyűlöletbeszéd és a gyűlölet-bűncselekmények elleni küzdelem

Az antiszemita előítélet alapján elkövetett bűncselekmények fő célpontjai a zsidó emberek³³. Az antiszemitizmus retorikai és fizikai megnyilvánulásai azonban nem zsidó egyénekre is irányulhatnak³⁴.

³² [\(EU\) 2021/240 rendelet](#).

³³ Az [Antisemitism: Overview of antisemitic incidents recorded in the European Union 2009-2019](#) (Antiszemitizmus: az Európai Unióban 2009 és 2019 között bejelentett antiszemita incidensek áttekintése) című dokumentumból kitérünk, hogy mind a tagállamok, mind az ezen a területen dolgozó civil társadalmi szervezetek hivatalosan bejelentett incidensek ezreit jegyzik fel évente.

Azon zsidó személyek 71 %-a, akik olyan dolgot viselnek vagy jelenítenek meg, amelynek alapján ők zsidóként azonosíthatók lehetnek, legalább alkalmanként letesz erről³⁵.

A fiatal zsidó európaiak 44 %-a élt már át antiszemita zaklatást³⁶.

A rasszizmus és az idegengyűlölet elleni, büntetőjogi eszközökkel történő küzdelemről szóló uniós kerethatározat³⁷ szilárd jogi keretet biztosít az antiszemita gyűlölet-bűncselekmények és a gyűlöletbeszéd elleni küzdelemhez, ideértve a holokauszt nyilvános védelmezését, tagadását vagy súlyosan jelentéktelen színben való feltüntetését, amely olyan módon valósul meg, hogy erőszakra vagy gyűlöletre való uszításra alkalmas. A kerethatározat teljes körű és helyes átültetése prioritás a Bizottság számára³⁸. A bűnüldözés és az igazságszolgáltatás kulcsfontosságú szerepet játszik a gyűlöletbeszédre és a gyűlölet-bűncselekményekre vonatkozó jogszabályok (többek között a kerethatározat) hatékony végrehajtásában, valamint az áldozatok jogainak védelmében. A jogi keret további megerősítése érdekében a Bizottság 2021-ben kezdeményezést fog előterjeszteni az „uniós bűncselekmények” listájának a gyűlölet-bűncselekményekkel és a gyűlöletbeszédrel való kiegészítésére³⁹.

A Bizottság az idegengyűlölet és az intolerancia egyéb formái elleni küzdelemmel foglalkozó magas szintű csoporton⁴⁰ keresztül támogatja a tagállamokat, és együttműködik az Európai Unió Bűnüldözési Képzési Ügynökségével (CEPOL), az FRA-val⁴¹, az Európai Igazságügyi Képzési Hálózattal (EJTN), tagállami és civil társadalmi szervezetekkel a bűnüldözés és az igazságszolgáltatás képzésének és kapacitásépítésének fejlesztése, a gyűlölet-bűncselekmények nyilvántartása és a róluk való adatgyűjtés javítása, továbbá az áldozatoknak a gyűlölet-bűncselekmények bejelentésére való ösztönzése, valamint a bűnüldözés és a zsidó közösségek közötti együttműködés megerősítése érdekében.

Az áldozatok jogairól szóló uniós stratégia (2020–2025)⁴² célja annak biztosítása, hogy a bűncselekmények – köztük az antiszemita gyűlölet-bűncselekmények – áldozatai teljes mértékben támaszkodhassanak jogaikra, és védelemben részesüljenek a másodlagos

³⁴ Az IHRA antiszemitizmus-definíciójával összhangban.

³⁵ [Az Alapjogi Ügynökség 2018. évi második felmérése.](#)

³⁶ [Young Jewish Europeans: perceptions and experiences of antisemitism](#) (Fiatal zsidó európaiak: az antiszemitizmus észlelése és megtapasztalása), FRA, 2019.

³⁷ [A Tanács 2008/913/IB kerethatározata \(2008. november 28.\).](#)

³⁸ 2020 októbere óta a Bizottság számos kötelezettségzegési eljárást indított annak biztosítása érdekében, hogy a tagállamok teljeskörűen és helyesen átültessék a kerethatározatot.

³⁹ Az EUMSZ 83. cikkében.

⁴⁰ <https://ec.europa.eu/newsroom/just/items/51025/en>

⁴¹ [Encouraging hate crime reporting - The role of law enforcement and other authorities](#) (A gyűlölet-bűncselekmények bejelentésének ösztönzése – A bűnüldöző és más hatóságok szerepe), FRA, 2021.

⁴² [COM\(2020\) 258 final.](#)

viktimizációval szemben⁴³. **Az antiszemita incidensek áldozatait támogató struktúrák Európa-szerte gyakran nem megfelelőek.** Célszerű, hogy a tagállamok hozzanak létre integrált és célzott segítő szakszolgálatokat a legkiszolgáltatottabb áldozatok, köztük az antiszemita gyűlölet-bűncselekmények áldozatai számára. Emellett speciális képzést kell biztosítaniuk a megkülönböztetésmentességről a rendőrség és az antiszemita gyűlölet-bűncselekmények áldozataival kapcsolatba kerülő más személyek számára.

A Bizottság továbbra is nyomon követi az **áldozatok jogairól szóló irányelv**⁴⁴ végrehajtását, amely biztosítja, hogy a bűncselekmények valamennyi áldozata rendelkezzen jogokkal, az egyéni szükségleteiknek és kiszolgáltatottságuknak megfelelő segítő szakszolgálatokhoz és védelmi intézkedésekhez való hozzáférést is beleértve. A **2021–2024-es időszakra szóló európai igazságügyi képzési stratégiával**⁴⁵ a Bizottság támogatja az igazságügyi szakemberek képzését annak biztosítása érdekében, hogy az uniós jogszabályokat helyesen alkalmazzák, és a szakemberek rendelkezzenek a megfelelő készségekkel. A Bizottság támogatni fogja továbbá az **antiszemitizmussal kapcsolatos képzések és anyagok kidolgozását**, és elérhetővé teszi azokat az e-igazságügyi portál Európai Képzési Platformján⁴⁶. Az **uniós gyermekjogi stratégiával**⁴⁷ a Bizottság arra törekszik, hogy a gyermekek jogait általánosan érvényesítse az uniós szakpolitikákban annak érdekében, hogy jobban védje a – többek között a valláson vagy meggyőződésen alapuló – megkülönböztetés áldozatává váló gyermekeket.

Az antiszemita incidensekre vonatkozó megbízható és összehasonlítható adatok elengedhetetlenek az antiszemitizmus európai terjedésének értékeléséhez és hatékony kezeléséhez⁴⁸. A bejelentett események rögzítése gyakran következtelen, mivel a tagállamok eltérő módszertant alkalmaznak, ezért az adatokat nem lehet összehasonlítani. A rasszizmus és az idegengyűlölet elleni küzdelemmel foglalkozó magas szintű csoporton belül **az FRA segíteni fogja a tagállamokat abban, hogy javítsák és összehangolják** a gyűlölet-bűncselekményekre, többek között az antiszemitizmusra vonatkozó adatok rögzítésére és gyűjtésére vonatkozó **módszertanaikat**.

Az alacsony bejelentési arány kihívást jelent: a megkérdezett zsidó személyek 79 %-a a vele előfordult legsúlyosabb antiszemita incidenst sem jelentette be egyetlen szervezetnek sem⁴⁹. E tekintetben a tagállamoknak meg kell könnyíteniük az antiszemita gyűlölet-bűncselekmények és gyűlöletbeszéd áldozatai számára, hogy különböző csatornákon keresztül tudják bejelenteni az incidenseket, ezáltal növelve a bejelentés szintjét és javítva az ilyen esetek nyilvántartását.

Kulcsfontosságú intézkedések:

⁴³ A másodlagos viktimizáció a következőképpen határozható meg: az áldozatok számára esetlegesen a büntetőeljárásban való részvételből – többek között az elkövetőkkel, az igazságügyi hatóságokkal és/vagy a nagyközönséggel való kapcsolatoknak való kitettségből – fakadó negatív következmények.

⁴⁴ [2012/29/EU irányelv](#).

⁴⁵ [COM\(2020\) 713 final](#).

⁴⁶ [Európai Képzési Platform \(ETP\)](#).

⁴⁷ [COM\(2021\) 142 final](#).

⁴⁸ [Németország](#) és az [Egyesült Királyság](#) finanszíroz olyan [nem kormányzati szervezeteket](#), amelyek a rendőrséggel egyeztetett módszertan szerint rögzítik az antiszemita incidenseket. Ezek a nem kormányzati szervezetek kapcsolatban állnak a zsidó közösségi szervezetekkel, és hozzájárulnak a hivatalos rendőrségi statisztikákhoz.

⁴⁹ [Az Alapjogi Ügynökség 2018. évi második felmérése](#).

A Bizottság:

- támogatja az **antiszemita gyűlöletbeszéd és gyűlölet-bűncselekmények** elleni küzdelmet és azok **nyilvántartását** célul tűző szervezeteket és projekteket a Polgárok, egyenlőség, jogok és értékek programon keresztül;
- segítséget nyújt a tagállamoknak annak biztosításában, hogy az antiszemita gyűlölet-bűncselekmények áldozatai számára **integrált és célzott segítő szolgáltatások** álljanak rendelkezésre és legyenek hozzáférhetőek, többek között uniós finanszírozás révén;
- fokozza az **igazságügyi és bűnüldözési szakemberek antiszemitizmus elleni küzdelemmel kapcsolatos képzési programjainak és kapacitásépítési tevékenységeinek** támogatását, többek között az Európai Igazságügyi Képzési Hálózaton (EJTN) és az Európai Unió Bűnüldözési Képzési Ügynökségén (CEPOL) keresztül.

A tagállamokat arra ösztönözzük, hogy:

- mielőbb fejezzék be a rasszizmus és az idegengyűlölet elleni küzdelemről szóló **kerethatározat átültetését és végrehajtását**, és üldözzék az antiszemita gyűlöletbeszédet és gyűlölet-bűncselekményeket az uniós és nemzeti jogszabályokkal összhangban;
- egyeztessenek az EJTN-nel és a CEPOL-lal, és működjenek együtt a civil társadalmi szervezetekkel az antiszemitizmus leküzdésére irányuló **képzési tevékenységek** terén.

1.3. Az online antiszemitizmus elleni küzdelem

Az antiszemitizmus széles körben elterjedt az interneten⁵⁰, és radikalizálódáshoz és fizikai támadásokhoz vezethet. Az erőszakra és gyűlöletre uszító antiszemita beszédet – online és offline egyaránt – a rasszizmus és az idegengyűlölet elleni küzdelemről szóló kerethatározat bűncselekménnyé nyilvánítja. Az antiszemita sztereotípiák, összeesküvés-elméletek és dezinformáció, bár nem feltétlenül jogellenesek, igencsak károsak. A Covid19-világjárvány kezdete óta ugrásszerűen megnőtt az internetes antiszemitizmus⁵¹. E probléma hatékony kezeléséhez több információra van szükség arról, hogyan terjednek az antiszemita tartalmak az interneten, valamint az ilyen tartalmakat megosztó személyek háttéréről és motivációjáról. Új és innovatív módszereket kell találni a megkülönböztetés és az antiszemita kibergyűlölködés kezelésére.

A náci jelképek, emléktárgyak és irodalom, valamint mai változataik könnyen elérhetőek az interneten. Az ilyen termékek megjelenítése és értékesítése a kerethatározatot végrehajtó nemzeti jogszabályok értelmében gyűlöletbeszédnek minősülhet, ha alkalmas arra, hogy nyilvánosan gyűlöletre és erőszakra uszítson. Még ha nem is ez a helyzet, mindezek online elérhetősege megóvhatja a feledéstől a náci ideológiát, és antiszemita szubkultúrákat ösztönözhet. A jogellenes online gyűlöletbeszéd felszámolására vonatkozó magatartási kódex tapasztalataira építve meg kell erősíteni az iparral és az informatikai vállalatokkal folytatott

⁵⁰ A megkérdezett európai zsidók 89 %-a az antiszemitizmust tartja a legnagyobb problémának az interneten; 80 %-uk mondja azt, hogy az antiszemita kijelentések voltak a leggyakoribb mérgező közlések, amelyekkel találkoztak. ([Az Alapjogi Ügynökség 2018. évi második felmérése](#)). A mérgező internetes közlések egyik fő célpontja a zsidóság (platformtól függően az esetek 6,3 %-ától 27,9 %-áig terjedően). Tanulmány: [Heroes and scapegoats](#) (Hősök és bűnbakok), 2021.

⁵¹ [The rise of antisemitism online during the pandemic](#) (Az antiszemitizmus internetes térnyerése a pandémia idején) című tanulmány hétszeres növekedést mutatott ki a francia nyelvű fiókokban megjelenő antiszemita posztok számában, a németeknél ez a növekedés több mint 13-szoros volt a világjárvány ideje alatt.

párbeszédet annak érdekében, hogy biztosítsák, együttműködnek az ilyen termékek megjelenítésének és/vagy értékesítésének elkerülése érdekében.

Az **audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv**⁵² előírja, hogy a tagállamok biztosítsák, hogy a videomegosztóplatform-szolgáltatók megfelelő intézkedéseket hozzanak annak érdekében, hogy megvédjék a nyilvánosságot az olyan audiovizuális tartalmaktól és kereskedelmi közlésektől, amelyek erőszakra vagy gyűlöletre uszítanak, beleértve az antiszemita tartalmakat is. A **digitális szolgáltatások egységes piacáról szóló rendeletjavaslat**⁵³ egyértelmű és harmonizált kötelezettségeket határoz meg az online platformokra vonatkozóan, beleértve a jogellenes tartalmakra és termékekre vonatkozó bejelentési-cselekvési eljárásokat, amelyek lehetővé teszik a felhasználók számára, hogy könnyen és hatékonyan jelentsék a gyűlöletbeszédet. Emellett az online óriásplatformok tekintetében a javaslat arra összpontosít, hogy kezelje a még fennálló hiányosságokat, amelyek lehetővé teszik a jogellenes és káros magatartásokat az interneten, különösen a veszélyeztetett csoportokkal szemben.

A **jogellenes online gyűlöletbeszéd felszámolására vonatkozó magatartási kódex**⁵⁴ a Bizottság és az informatikai vállalatok közötti önkéntes együttműködés a jogellenes gyűlöletbeszéd – többek között az antiszemita gyűlöletbeszéd – terjedésének megakadályozása érdekében. Azzal a céllal, hogy megkönnyítse az uniós tagállamoknak a gyűlöletet és terrorista tartalmat online terjesztő csoportokat és egyéneket célzó integrált fellépését, az Europol koordinálja az online rasszista és idegengyűlölő gyűlöletbeszéd, valamint az online terrorista és erőszakos szélsőséges tartalmak, köztük az antiszemita tartalmak elleni európai szintű akciónapokat⁵⁵.

A **dezinformációval szembeni cselekvési terv**⁵⁶ és az **európai demokráciáról szóló cselekvési terv**⁵⁷ keretében a Bizottság és az EKSZ továbbra is külön figyelmet fordít a dezinformációs kampányok, a gyűlöletbeszéd, az erőszakra való uszítás és a szélsőséges retorika elemzésére és az azokra való reagálásra, többek között az EKSZ keleti stratégiai kommunikációval foglalkozó munkacsoportján keresztül. Emellett megerősítésre kerül⁵⁸ a **dezinformáció visszaszorítását célzó gyakorlati kódex**⁵⁹, amely az online antiszemitizmus elleni hatékonyabb küzdelemhez is hozzájárul. A civil társadalmi szervezetek szorosan együttműködnek a Bizottsággal és az online platformokkal a magatartási kódex és a gyakorlati kódex alkalmazása érdekében.

Az új technológiák új lehetőségeket teremtenek az emberek életének javítására, ugyanakkor súlyosbíthatják a hátrányos megkülönböztetést és felerősíthetik a káros internetes tartalmakat, köztük az antiszemita tartalmakat is. A **mesterséges intelligenciáról szóló jogszabály**⁶⁰ célja annak megakadályozása, hogy a nagy kockázatú MI-rendszerek népszerűsíthessék a hátrányos megkülönböztetést és az előítéleteket, az antiszemita gyűlöletet is beleértve. A mesterségesintelligencia-algoritmusok a pozitív üzenetek és ellennarratívák felerősítésére is felhasználhatók azáltal, hogy összekötnek szakértőket az antiszemitizmus, az összeesküvés-elméletek és a holokauszttagadás vagy -torzítás online kezelése érdekében.

⁵² [2010/13/EU irányelv.](#)

⁵³ [COM\(2020\) 825 final.](#)

⁵⁴ [The Code of conduct on countering illegal hate speech online.](#) (A jogellenes online gyűlöletbeszéd felszámolására vonatkozó magatartási kódex).

⁵⁵ [Stopping Hate Speech Online: Europol Coordinates First Europe-Wide Action Day](#) (Az online gyűlöletbeszéd megállítására: az Europol koordinálja az első európai szintű akciónapot), 2020. november 5.

⁵⁶ [JOIN\(2018\) 36 final.](#)

⁵⁷ [COM\(2020\) 790 final.](#)

⁵⁸ [COM\(2021\) 262 final.](#)

⁵⁹ [A dezinformáció visszaszorítását célzó gyakorlati kódex.](#)

⁶⁰ [COM\(2021\) 206 final.](#)

Kulcsfontosságú intézkedések:

A Bizottság:

- erősíti az online antiszemitizmus elleni küzdelmet azáltal, hogy a magatartási kódexszel összhangban támogatja a **megbízható bejelentők és zsidó szervezetek egész Európára kiterjedő hálózatának** létrehozását. Támogatja továbbá a Digitális Média Európai Megfigyelőközpontját és annak nemzeti központjait abban, hogy **növeljék tényellenőrzőik** dezinformációval kapcsolatos **kapacitását**, és együttműködik független szervezetekkel **ellennarratívák** kidolgozása érdekében, akár nem uniós nyelveken is;
- **hackathont** szervez a szakértők közötti cserék megkönnyítése érdekében az antiszemitizmus online és digitális környezetben való kezelésére szolgáló új, innovatív módszerek kidolgozása céljából;
- együttműködik az iparral és az informatikai vállalatokkal a **náci jelképek, emléktárgyak és irodalom illegális online megjelenítésének és értékesítésének megakadályozása** érdekében;
- **átfogó adatelemzést** végez annak érdekében, hogy jobban megértse az antiszemitizmus online terjedését, továbbításának és terjeszkedésének módját;
- kezeli az antiszemita gyűlöletbeszédet a **gyermekbarát internetre vonatkozó stratégiában**, amelynek aktualizált változata a közeljövőben jelenik meg.

A tagállamokat arra ösztönözzük, hogy:

- **támogassák – pénzügyileg is – a civil társadalmi szervezeteket** az antiszemita gyűlöletbeszéd, a dezinformáció és az összeesküvés-elméletek elleni online küzdelemben, a megfelelő nyelveken;
- **erősítsék meg** a nemzeti bűnüldöző és igazságügyi hatóságok arra vonatkozó **kapacitását**, hogy az online gyűlöletbeszédet büntetőeljárás alá vonják.

1.4. Az antiszemita megkülönböztetés elleni küzdelem

A zsidó emberek ki vannak téve a hátrányos megkülönböztetésnek, különösen akkor, ha zsidóként azonosíthatók, azaz kipát vagy Dávid-csillagos nyakláncot viselnek, vagy amikor nyíltan beszélnek zsidó identitásukról. Fennállhat a hátrányos megkülönböztetés kockázata, amikor állásra pályáznak vagy a munkahelyen is, vagy más területeken, például az oktatás, az egészségügy vagy a lakhatás terén. Az uniós jog tiltja a faji vagy etnikai származáson, valláson vagy meggyőződésen alapuló megkülönböztetést, beleértve az antiszemitizmust is. Konkrétan a **faji egyenlőségről szóló irányelv**⁶¹ a „faji vagy etnikai származáson” alapuló megkülönböztetés ellen (a zaklatást is beleértve) nyújt védelmet a zsidó személyek számára az élet bizonyos területein⁶², a **foglalkoztatási egyenlőségről szóló irányelv**⁶³ pedig a valláson vagy meggyőződésen alapuló megkülönböztetéssel vagy zaklatással szemben a foglalkoztatás területén nyújt védelmet a zsidó személyek számára.

A **nemzeti esélyegyenlőségi szervek** előmozdítják, elemzik, nyomon követik és támogatják az egyenlő bánásmódot. 2022-ig a Bizottság új jogszabályra tesz javaslatot szerepük megerősítése érdekében. A sokszínűségi charták arra ösztönzik a szervezeteket, hogy

⁶¹ [2000/43/EK irányelv.](#)

⁶² Foglalkoztatás és szakképzés, szociális védelem – beleértve a szociális biztonságot –, szociális kedvezmények, oktatás, valamint az árukhoz és a szolgáltatásokhoz való hozzáférés és azok nyújtása, beleértve a lakhatást is.

⁶³ [2000/78/EK irányelv.](#)

dolgozzanak ki és hajtsanak végre a munkahelyi sokszínűséggel és befogadással kapcsolatos politikákat. A sokszínűégi charták uniós platformja azért jött létre, hogy lehetővé tegye a meglévő charták számára a tapasztalatok és a bevált gyakorlatok cseréjét és megosztását⁶⁴. Emellett módszeresen foglalkozniuk kell a munkahelyi antiszemitizmus azonosításának és leküzdésének sajátos kihívásaival is.

A zsidó emberekre vonatkozó **egyenlőségi adatok** viszonylag szűkösek a faji vagy etnikai származáson, valláson vagy meggyőződésen alapuló adatgyűjtés érzékenysége miatt, valamint azért, mert az európai zsidók meglehetősen kis csoportot alkotnak, ami nagyobb felmérésekből származó, kevésbé elérhető összesített adatokhoz vezet. A megkülönböztetésmentességgel, az egyenlőséggel és a sokféleséggel foglalkozó magas szintű munkacsoport egy külön alcsoporton keresztül támogatja a tagállamokat abban, hogy az alapvető jogok maradéktalan tiszteletben tartásával adatokat gyűjtsenek az egyenlőség helyzetének elemzéséhez⁶⁵. Ezen túlmenően a Bizottság egy sor intézkedést fog végrehajtani a faji és etnikai sztereotípiák kezelésére a médiával, a civil társadalommal és a faji vagy etnikai kisebbséghez tartozó személyek képviselőivel együtt, valamint lépéseket fog tenni az egyenlőségre vonatkozó adatgyűjtés következetes megközelítésének biztosítása érdekében, különösen, ami a faji vagy etnikai hovatartozás szerinti bontásban gyűjtött adatokat illeti⁶⁶.

Kulcsfontosságú intézkedések:

A Bizottság:

- 2022-ig javaslatot tesz **kötelező normákra az egyenlőséggel foglalkozó nemzeti szervek számára**, és együttműködik az **Equinet**⁶⁷ és az **egyenlőséggel foglalkozó szervezetekkel** az antiszemitizmussal kapcsolatos ismereteik bővítése érdekében;
- támogatja a tagállamokat abban, hogy a technikai támogatási eszköz keretében **tervezzenek és hajtsanak végre reformokat** általában az iskolai megkülönböztetés – és különösen az antiszemitizmus – kezelésére, akár több országra kiterjedően is, a szorosabb együttműködés és a bevált gyakorlatok felhasználásának elősegítése érdekében;
- felveszi az EU-ban élő antiszemitizmussal és zsidó személyekkel kapcsolatos adatokat a faji vagy etnikai származáson, valláson vagy meggyőződésen alapuló **egyenlőségi adatok gyűjtésébe és felhasználásába**.

A tagállamokat arra ösztönözzük, hogy:

- biztosítsák, hogy az **egyenlőséggel foglalkozó nemzeti szervek megfelelő eszközökkel rendelkezzenek** ahhoz, hogy jól kezeljék és jelentsék az antiszemita megkülönböztetés eseteit;
- **kezeljék az antiszemita megkülönböztetést** valamennyi területen, beleértve az oktatást és képzést, a foglalkoztatást, az egészségügyet és a lakhatást is, olyan célzott intézkedéseken keresztül, mint a képzés és a szemléletformálás.

1.5. Az Európai Bizottság jó példával jár elöl

Saját humán erőforrás-stratégiájának részeként a Bizottság továbbra is törekszik egy **inkluzív és sokszínű, antiszemitizmustól mentes munkakörnyezet**⁶⁸ kialakítására a sokszínűséggel és egyenlőséggel kapcsolatos politikák révén, amelyek megelőzik a zaklatást, a

⁶⁴ [A sokszínűégi charták uniós platformja.](#)

⁶⁵ [Az egyenlőségre vonatkozó adatokkal foglalkozó alcsoport, FRA, 2019.](#)

⁶⁶ [Rasszizmus elleni cselekvési terv, COM\(2020\) 565 final.](#)

⁶⁷ Az egyenlőséggel foglalkozó szervek európai hálózata.

⁶⁸ Az Európai Bizottság 2020 novemberében létrehozta a Sokféleség és a Társadalmi Befogadás Hivatalát.

megkülönböztetést és a rasszizmus minden formáját. A Bizottság továbbra is fel fogja hívni személyzete figyelmét az antiszemitizmusra és arra, hogy hogyan kell ellene küzdeni, valamint el fogja mélyíteni a zsidó élet és kultúra megértését, többek között általánosságban véve összpontosítva az olyan alapvető európai értékekre, mint a kisebbségi csoportok tiszteletben tartása. A képzés kiterjed a tudatalatti elfogultságra is, beleértve a vallás vagy meggyőződés felfogásán alapuló előítéleteket is. A Bizottság továbbra is megemlékezik a holokausztról belső személyzeti rendezvényekkel és figyelemfelhívó kezdeményezésekkel, és továbbra is otthont ad az éves „euro-hanukának”⁶⁹, hogy elismerje a személyzet sokszínűségét. A Bizottság felszólítja a többi uniós intézményt, hogy ők is tegyenek lépéseket a munkahelyi sokszínűség és befogadás előmozdítása érdekében.

Kulcsfontosságú intézkedések:

A Bizottság:

- továbbra is **zéró tolerancián alapuló megközelítést** alkalmaz az intézményen belüli **antiszemitizmus eseteivel** kapcsolatban, az IHRA fogalom meghatározását használva referenciaként;
- **képzést biztosít a célzott személyzet**, például az emberi erőforrással foglalkozó szakemberek számára arra vonatkozóan, hogy az IHRA fogalom meghatározása alapján felismerjék az antiszemitizmust, és adott esetben tanulmányutakat szervez a számukra, például Izraelbe;
- ösztönzi a rugalmas **munkafeltételek** alkalmazását annak érdekében, hogy valamennyi alkalmazottja munkaszüneti napot kapjon a saját vallási ünnepeinek napján;
- felkéri az európai iskolákat annak biztosítására, hogy minden tanuló megismerje az európai zsidó életet, a holokausztot és az antiszemitizmust, és **megemlékezzen a holokauszt áldozatainak nemzetközi emléknapjáról**, többek között az emlékhelyeken tett esetleges látogatások révén.

II. A ZSIDÓ ÉLET VÉDELME ÉS ELŐMOZDÍTÁSA AZ UNIÓN BELÜL

„Sajnos elég hosszú ideig éltem ahhoz, hogy láthassak olyan dolgokat, amelyekről úgy gondoltam, hogy végleg eltűntek a történelemből, de csak szunnyadtak.”

– Liliana Segre (Soá-túlélő)

Ahhoz, hogy a zsidók teljes mértékben részt vehessenek az európai életben, elengedhetetlen, hogy biztonságban érezzék magukat. Mégis, a zsidó közösség számára a biztonság a legnagyobb aggály⁷⁰. 38 %-uk gondolt már a kivándorlásra, mivel zsidóként nem érzi magát biztonságban az EU-ban⁷¹.

A zsidók **egyharmadával (34 %)** legalább alkalmanként előfordul, hogy letesz arról, hogy ellátogasson zsidó eseményekre vagy helyszínekre, mivel ott vagy az odavezető úton **nem érezné magát biztonságban**⁷².

⁶⁹ [A fény zsidó ünnepe.](#)

⁷⁰ Az európai zsidók 47 %-a aggódik amiatt, hogy a következő 12 hónap során antiszemita indíttatású szóbeli inzultus vagy zaklatás áldozatává válik, 40 %-uk pedig amiatt, hogy ezen időszakban fizikai támadás éri ([Az Alapjogi Ügynökség 2018. évi második felmérése](#)).

⁷¹ [Az Alapjogi Ügynökség 2018. évi második felmérése.](#)

⁷² [Az Alapjogi Ügynökség 2018. évi második felmérése.](#)

Európa-szerte számos halálos terrortámadás megmutatta, hogy a zsidó épületek nem mindig részesülnek megfelelő védelemben. Bár valamennyi polgár védelméért a nemzeti hatóságok felelősek, a legtöbb zsidó közösségnek és civil társadalmi szervezetnek jelentős forrásokat kellett fordítania a saját biztonságát védő intézkedésekre.

2.1. A zsidók ellen irányuló erőszakos szélsőséges és terrorizmus elleni küzdelem

A 2020–2025-ös időszakra szóló, a **biztonsági unióra vonatkozó stratégia**⁷³ célja, hogy az uniós értékekkel és elvekkel összhangban garantálja a biztonságot az EU-ban mindenki számára. A 2020-as terrorizmus elleni menetrend⁷⁴ fokozza a terrorizmus és az erőszakos szélsőséges elleni küzdelmet és növeli az EU terrorfenyegetettséggel szembeni rezilienciáját.

A nyilvános terek, köztük az imahelyek védelmének támogatására irányuló 2017. évi cselekvési terv⁷⁵ keretében a Bizottság különböző útmutató anyagokat⁷⁶, eszközöket és képzéseket⁷⁷ dolgozott ki a tagállamok és a vallási közösségek e területen végzett munkájának támogatása érdekében. A nyilvános terek védelméről szóló 2021. júniusi tanácsi következtetések⁷⁸ hangsúlyozták, hogy az imahelyek különleges védelmi intézkedéseket igényelnek.

Tovább kell erősíteni a hatóságok és a vallási vezetők és egyházközösségek – köztük a zsidó hitközösségek – közötti együttműködést a biztonságtudat szintjének növelése, valamint a közösségi szerepvállalás és ellenálló képesség bizalomépítő tevékenységeken keresztül történő fokozása érdekében. Ez elő fogja mozdítani a bevált gyakorlatokat és a képzést a terrorista támadások által egyre növekvő mértékben érintett imahelyek védelme terén. A Bizottság **magas szintű konferenciát** is szervez az EU-ban élő zsidó közösségek védelméről.

A Bizottság a nyilvános terek védelméhez nyújtott támogatásának részeként továbbra is támogatni fogja a tagállamokat és a zsidó közösségeket az **imahelyek védelmének megerősítésében**. A következő pályázati felhívást 2022-ben teszik közzé, és a teljes összeg 24 millió EUR-ra emelkedik. A Bizottság az Európai Unió Helyzetelemző Központjával együtt megvizsgálja a **zsidó embereket, közösségeket és imahelyeket fenyegető konkrét veszélyek rendszeres uniós értékelésének lehetőségét** a konkrét biztonsági kockázatok jobb megértése, megelőzése, az azokkal szembeni védelem és az azokra való jobb reagálás érdekében.

Az erőszakos szélsőséges elleni küzdelem érdekében alapvető fontosságú demokratikus társadalmaink megerősítése és a szélsőséges ideológiákkal szembeni társadalmi ellenálló képesség növelése. Az antiszemitizmus a szélsőséges ideológiák teljes spektrumában megtalálható, a dzsihádzmustól az erőszakos jobboldali szélsőségeségig. A radikalizálódás, a terroristatoborzás és a terrortámadások előkészítése gyakran az online térben történik. Az **online terrorista tartalom terjesztésével szembeni fellépésről szóló rendelet**⁷⁹ úgy kezeli ezt a problémát, hogy arra kötelezi az online platformokat, hogy vállaljanak aktívabb szerepet az ilyen tartalmak felderítésében és legkésőbb egy órán belül történő eltávolításában.

⁷³ [COM\(2020\) 605 final.](#)

⁷⁴ [COM\(2020\) 795 final.](#)

⁷⁵ [COM\(2017\) 612 final.](#)

⁷⁶ [Iránymutatás – Épületek védelme](#), JRC, 2020.

⁷⁷ A Bizottság évente, ősszel képzést nyújt a vallási közösségek tagjai számára fenntartott nyilvános terek védelméről.

⁷⁸ [A Tanács következtetései a nyilvános terek védelméről](#), 2021. június 7.

⁷⁹ [\(EU\) 2021/784 rendelet.](#)

Kulcsfontosságú intézkedések:

A Bizottság:

- uniós finanszírozást biztosít **nyilvános terek és imahelyek védelmét** a középpontba állító projektek támogatására, és a tagállamokkal együttműködve feltérképezi a meglévő nemzetbiztonsági és védelmi intézkedéseket;
- továbbra is finanszírozza a **kutatási és innovációs tevékenységeket**, elsősorban a Horizont Európa programon keresztül, amelyek célja a jelenlegi radikalizálódási tendenciák, valamint az azok hatékony megelőzéséhez és az azokra való hatékony reagáláshoz szükséges eszközök és mintázatok megértése;
- fokozza a tagállamok és a zsidó közösségek számára nyújtott **operatív támogatást** a biztonsági intézkedésekről tartott képzések révén. Ebbe az uniós védelmi biztonsági tanácsadók tagállami látogatásai is beletartoznak, amelyek célja, hogy létrehozzák az imahelyek védelmével foglalkozó **oktatók hálózatát**;
- a **radikalizálódással foglalkozó uniós információs hálózaton** keresztül azonosítja az antiszemitizmus konkrét relevanciáját és következményeit az erőszakos szélsőségeség megelőzésével és az ellene való küzdelemmel kapcsolatos munkája során;
- szorosan **együttműködik az Europollal**, beleértve annak szélsőséges internetes tartalmakkal foglalkozó uniós egységét is, az online antiszemita terrorizmus és az erőszakos szélsőségeség elleni küzdelem érdekében, az online terrorista tartalmakat terjesztő csoportok és egyének elleni fellépés révén, valamint az **online terrorista tartalomról szóló rendelet gyors végrehajtásának** biztosítása érdekében;
- támogatja a **terrortámadások áldozatairól** való megemlékezést, többek között az **áldozatok fala digitális formában** történő megvalósításán keresztül.

A tagállamokat arra ösztönözzük, hogy:

- fogadják el a **zsidó épületek biztonságának garantálásához** szükséges intézkedéseket, emellett nyújtsanak elegendő pénzügyi és egyéb támogatást, többek között az **EU rendőrségi együttműködést támogató eszköze** nemzeti programjainak támogatásával;
- építsék be az antiszemitizmusra vonatkozó nemzeti stratégiáikba és hajtsák végre az **imahelyek védelmére** vonatkozó uniós eszközöket és iránymutatásokat⁸⁰;
- **vegyék igénybe az Europol támogatását a terrorizmus elleni tevékenységekkel** – online és offline egyaránt –, valamint a kapcsolódó nyomozásokkal kapcsolatban, ideértve a rasszizmussal, az idegengyűlölettel és az antiszemitizmussal kapcsolatos nyomozásokat is.

2.2. A zsidó élet, valamint a vallás és meggyőződés szabadságának előmozdítása

A zsidó élet az EU sokszínűségének része. A zsidók lehetnek világi, liberális, reform-, agnosztikus, ortodox vagy ultraortodox zsidók; lehetnek askenázi vagy szefárd zsidók; gyökereik lehetnek a korábbi Szovjetunióban, a Közel-Keleten, Közép-Ázsiában, Afrikában vagy másutt. Sok zsidó vegyes család tagja, ami tovább növeli származásuk és hitük sokféleségét⁸¹. Annak ellenére azonban, hogy Európában régóta jelen vannak a zsidók, az

⁸⁰ Azaz a sebezhetőségi értékelésre szolgáló eszközt és az [EU Quick Guide to support the protection of places of worship](#) (Összefoglaló uniós útmutató az imahelyek védelmének támogatásáról) című dokumentumot.

⁸¹ [Jews in Europe at the turn of the millennium: Population trends and estimates](#) (Zsidók Európában az ezredfordulón: tendenciák és becslések a lakosságszám alakulásáról), Sergio DellaPergola és Daniel Staetsky, European Jewish Demography Unit/JPR, 2020.

emberek kevéssé ismerik a zsidó életet és a judaizmust. Az európaiak mindössze 3 %-a érzi magát „igen jól tájékozottnak” a zsidó történelemről, szokásokról és gyakorlatokról, míg 68 %-uk mondja azt, hogy „nem tájékozott”⁸². Az előítéletek felszámolása és a **zsidó életnek az európai társadalom részeként** való teljes körű elismerése érdekében növelni kell a zsidó történelem és kultúra ismertségét és a róla való tudást a nagyközönség körében⁸³.

A zsidó emberek sajátos kulturális, hagyományos és vallási gyakorlatokon keresztül fejezik ki zsidóságukat, felidézve történelmüket és tanítva a jövő generációkat. Az egyik ilyen gyakorlat a *Tu BiSvát* (a fák újéve) tavaszi fesztivál, egy zsidó ünnep, amelynek célja a természet megőrzése; ilyenkor ünnepélyes faültetésre kerül sor.

Egy másik példa a *sehitá*, az állatok kóser vágása⁸⁴. A vallási célú vágásról szóló, 2020. decemberi ítéletében az Európai Unió Bírósága (EUB)⁸⁵ elismerte, hogy a tagállamok a nemzeti összefüggések alapján eltérő szabályokat fogadhatnak el, miközben biztosítják a Charta 10. cikke (1) bekezdésének tiszteletben tartását⁸⁶, méltányos egyensúlyt teremtve a vallás kifejezésre juttatásához való jog tiszteletben tartása és az állatok jóllétének védelme között⁸⁷.

A zsidó élet csak befogadó társadalmon belül virágozhat, a más közösségekkel – köztük az újonnan érkezőkkel – fenntartott erős és bizalmon alapuló kapcsolatokra építve, különösen helyi szinten. A kultúra fontos szerepet játszhat a befogadó társadalom kialakításában. A kulturális ágazat a zenétől a filmművészetig és az előadó-művészetig jelentős szerepet játszik a befogadás előmozdításában és a megkülönböztetés valamennyi formája elleni küzdelemben. A **Bizottság** uniós finanszírozási programokon – például a Kreatív Európa programon – keresztül **támogatja a zsidó kultúrát és művészetet**, így kívánja felvenni a küzdelmet az európai társadalomban a sztereotípiák, többek között a zsidó emberekkel kapcsolatos előítéletekkel.

A sport és a média szintén fontos szerepet játszik a befogadás előmozdításában. A labdarúgásban egyes nemzeti szövetségek és klubok már foglalkoznak az antiszemita viselkedésekkel és incidensekkel. A Bizottság szoros kapcsolatot tart fenn a civil társadalmi kezdeményezésekkel és más érintett szereplőkkel annak érdekében, hogy megerősítse a labdarúgásban az antiszemitizmus és a rasszizmus elleni küzdelmet az UEFA-val kötendő jövőbeli együttműködési megállapodásban (2022–2024), valamint hogy más partnerszervezetekkel együttműködve általánosságban foglalkozzon a sportban előforduló antiszemitizmussal, többek között a közösségi médiában folytatott kampányokon keresztül. A sztereotípiák a médiában is jelen vannak. A sajtószabadság tiszteletben tartása mellett a Bizottság támogatni fogja az **újságírók képzését** az antiszemitizmus valamennyi formájának felismerésével és a tudósításokban előforduló antiszemita elfogultság eseteinek feltárásával kapcsolatban.

Kulcsfontosságú intézkedések:

⁸² [484. sz. Eurobarométer felmérés: Perceptions of antisemitism](#) (Az antiszemitizmus észlelése), 2019. január.

⁸³ Az EU-ban élő zsidó személyek 82 %-a számára probléma lenne, ha betiltanák a körülmetélést, a kóser vágás betiltása pedig 69 %-uk számára jelentene gondot ([az Alapjogi Ügynökség 2018. évi második felmérése](#)).

⁸⁴ A hagyományos vágás (*sehitá*) az állatok kóser vágása egy, az élelmiszer-előállításra előírt gyakorlat keretében. A zsidók 69 %-a számára problémát jelentene a kóser vágás betiltása ([az Alapjogi Ügynökség 2018. évi második felmérése](#)).

⁸⁵ [C-336/19. sz. ügy](#); Centraal Israëlitisch Consistorie van België és társai, 2020. december 17.

⁸⁶ A 10. cikk (1) bekezdése: „Mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához. Ez a jog magában foglalja a véleményalkotás szabadságát, valamint az információk és eszmék megismerésének és közlésének szabadságát anélkül, hogy ebbe hatósági szerv beavatkozhatna, továbbá országhatárookra való tekintet nélkül”.

⁸⁷ Lásd az ítélet 71. pontját. Az 1099/2009/EK tanácsi rendelet értelmében a hagyományos vágás az érintett vallási közösségek szükségleteihez szükséges mértékben engedélyezett, és a tagállamok által hozott szigorúbb szabályokat megfelelően indokolni kell.

A Bizottság:

- növeli a zsidó élet megismertetését és megértését a nagyközönség körében, a zsidó közösségekkel szoros együttműködésben szervezett **figyelemfelhívó kampányon** keresztül, amelybe többek között az **interkulturális és vallásközi párbeszéd** és tevékenységek is beletartoznak;
- erősíti a kapcsolatot a *Tu BiSvát* ünnepén – többek között iskolások által végzett – faültetés **zsidó hagyománya és az EU arra vonatkozó kötelezettségvállalása** között, hogy a biológiai sokféleségre és az erdőkre vonatkozó, 2030-ig szóló stratégia keretében **további 3 millió fát ültetnek**, ezáltal növelve a kölcsönös tudatosságot és láthatóságot⁸⁸;
- elősegíti a vallási hagyományokon alapuló vágással kapcsolatos **gyakorlatok** hatáságok, valamint zsidó és muszlim közösségek közötti **cseréjét**, felhasználva az olyan nemzetközi szervezetek tapasztalatait, mint az ENSZ, az EBESZ-ODIHR és az Európa Tanács;
- lépéseket tesz az antiszemitizmus elleni küzdelem és a zsidó élet **regionális és helyi szinten** történő előmozdítása érdekében, többek között a regionális és helyi szinten működő szervezetek bevált gyakorlatainak feltérképezése, valamint a **bevált gyakorlatokról szóló és képzési útmutató** kidolgozása révén;
- támogatja a migránsoknak az uniós értékekről – többek között az antiszemitizmus elleni küzdelemről – való tájékoztatásával kapcsolatos bevált gyakorlatoknak az **Európai Integrációs Hálózaton** keresztül történő cseréjét, például a migránsokkal mint az uniós értékek nagyköveteivel való együttműködés révén.

A tagállamokat arra ösztönözzük, hogy:

- **politikai és jogi intézkedések** révén biztosítsák, hogy a vallási csoportok és közösségek, köztük a zsidók vallási és kulturális hagyományaiknak megfelelően élhessék az életüket;
- **tájékoztatásuk** a nagyközönséget a **zsidó életről és hagyományokról**, többek között a zsidóság számára fontos ünnepek megjelölésével, valamint projektek finanszírozása és kampányok folytatása révén.

2.3. A zsidó örökség védelme

A zsidó kulturális örökség az európai kultúra szerves része. A zsidó közösségek holokauszt idején történt kiirtása megváltoztatta Európa arcát; számos épület, temető és a zsidó örökség részét képező más helyszínek is elhanyagolt állapotba vagy használaton kívül kerültek. Ez a „gazdátlan örökség” most már sok esetben rossz állapotban van, vagy állagromlás fenyegeti.

A **kulturális örökségért való fellépés európai kerete**⁸⁹ külön intézkedést tartalmaz az európai zsidó temetőkre vonatkozóan. Európa kulturális örökségét, beleértve a zsidó örökséget, számos uniós szakpolitika, program és finanszírozási forrás támogatja, nevezetesen a Kreatív Európa, a Horizont Európa, az Erasmus+, a Polgárok, egyenlőség, jogok és értékek program és a kohéziós politikai alapok. Az Európa Tanácsnak a kulturális örökség társadalmi értékéről szóló keretegyezménye (Faro-egyezmény)⁹⁰ a kulturális örökség fontos aspektusait hangsúlyozza, mivel azok az emberi jogokhoz és a demokráciához kapcsolódnak, és előmozdítja magának az örökségnek, valamint az örökség közösségekhez és

⁸⁸ [COM\(2020\) 380 final.](#)

⁸⁹ [A kulturális örökségért való fellépés európai kerete.](#)

⁹⁰ [A Farói Egyezményt](#) az Európa Tanács Miniszteri Bizottsága 2005. október 13-án fogadta el, amelyet 2005. október 27-én nyitottak meg aláírásra a tagállamok számára, és 2011. június 1-jén lépett hatályba.

a társadalomhoz fűződő kapcsolatának a szélesebb körű megértését⁹¹. A holokauszt korszak javairól és kapcsolódó kérdésekről szóló, 2009-ben valamennyi tagállam által aláírt⁹² Terezíni Nyilatkozat⁹³ számos intézkedést vázol fel a náci üldöztetés áldozatai és leszármazottaik részére nyújtandó helyreállító igazságszolgáltatás érdekében. A DiscoverEU kezdeményezés⁹⁴ keretében a fiatal utazókat arra ösztönzik, hogy látogassanak el kulturális örökségi helyszínekre, hogy jobban megismerjék Európa kulturális örökségét.

Kulcsfontosságú intézkedések:

A Bizottság:

- felkéri a városokat, hogy az **Európa Kulturális Fővárosa** címre való jelentkezéskor foglalkozzanak kisebbségeik – köztük a zsidó kisebbség – történelmével is;
- felhasználja az Európa Tanács és a Bizottság közös kezdeményezését, az **Európai Örökség Napokat** arra, hogy felhívja a figyelmet a zsidó örökségre Európa-szerte;
- folytatja a **zsidó műtárgyak digitális technológiák révén történő visszaszerzését**⁹⁵, amelynek célja, hogy átfogó adatbázist hozzon létre a zsidó tulajdont képező, a náci által elrabolt kulturális javokról, összegyűjtse a bevált gyakorlatokat, és figyelemfelkeltő tevékenységeket javasoljon;
- előkészítő intézkedést tesz **Európa zsidó temetőinek védelmére**, felhasználva az Európai Parlament két korábbi kísérleti projektjének⁹⁶ eredményeit ebben a témában, és erősítve a zsidó temetkezési helyek megőrzésében érdekelt csoportok közötti kapcsolatokat;
- a **DiscoverEU kezdeményezés** keretében ösztönzi az Európában utazgató **fiatalokat**, hogy keressék fel a zsidó örökségi helyszíneket.

A tagállamokat arra ösztönözzük, hogy:

- ösztönözzék és támogassák az Európai Örökség Napokat, kiemelve a **zsidó örökséget a nemzeti kontextusban**, többek között a nemzeti múzeumokban, az államilag támogatott fesztiválokon és a művészetekben;
- a Farói Egyezmény értelmében támogassák a **zsidó örökség fenntartását és megőrzését**;
- vegyék igénybe az uniós finanszírozási lehetőségeket – többek között a **kohéziós politikai alapot**– a zsidó örökség megóvása érdekében;
- **hajtsák végre a 2009. évi Terezíni Nyilatkozatot.**

III. OKTATÁS, KUTATÁS ÉS EMLÉKEZET

„Mennyire csodálatos, hogy egyetlen pillanatot sem kell várnia senkinek, mielőtt nekifog a világ jobbításának.”

– Anne Frank

Európa jövőjének alakításához az embereknek meg kell érteniük a múltját. Az évszázadok során zajlott zsidó élettel és az európai antiszemitizmussal kapcsolatos ismeretek, valamint a holokausztnak a zsidó népre és az európai kontinensre gyakorolt hatása alapvető fontosságú

⁹¹ [2309 \(2019\) állásfoglalás.](#)

⁹² Lásd még: [Az Európai Bizottság és az EU cseh elnökségének együttes nyilatkozata](#), amelyet 2009. június 29-én írtak alá.

⁹³ [Terezíni Nyilatkozat, 2009.](#)

⁹⁴ https://europa.eu/youth/discovereu_hu

⁹⁵ A projekt I. szakaszában létrehozott adatbázis itt érhető el: <https://pilot-demo.jdcrp.org>

⁹⁶ <https://www.esjf-surveys.org/>

az antiszemitizmus mai megértéséhez és ahhoz, hogy elejét vegyük az ilyen atrocitások megismétlődésének. **A zsidó élettel, az antiszemitizmussal és a holokauszttal kapcsolatos oktatás és kutatás** kulcsfontosságú e tekintetben, és ennek során nemcsak a holokausztot, hanem a zsidóknak az európai társadalomhoz való hozzájárulását is a középpontba kell állítani.

Az **európai oktatási térséggel**⁹⁷ és az **Európai Kutatási Térséggel**⁹⁸ kapcsolatos új közlemények a befogadás, az egyenlőség és a megkülönböztetésmentesség kérdéseivel foglalkoznak. A Bizottság azt is javasolta, hogy a küszöbön álló **kutatási és innovációs paktum** keretében az esélyegyenlőség a kutatás és az innováció terén a tagállamok közös értéke legyen.

A **digitális oktatási cselekvési terv** (2021–2027) középpontjában a dezinformáció elleni küzdelem és a digitális jártasság előmozdításának fontossága áll az oktatás és képzés terén, amelyet a kritikus gondolkodás és a tolerancia erősítését, valamint az online szerepvállalás ösztönzését célzó, tanároknak és oktatóknak szóló iránymutatások kidolgozása révén valósítanak meg. Ezen túlmenően az UNESCO és az EBESZ/ODIHR többször is felszólított az oktatási programok előmozdítására a részt vevő államokban, beleértve az uniós tagállamokat is, annak érdekében, hogy felhívják a fiatalok figyelmét a kölcsönös tisztelet és megértés értékére. Az UNESCO és az EBESZ/ODIHR kötelezettségvállalásai ösztönzik az antiszemitizmussal kapcsolatos oktatást, amely szisztematikus megközelítést biztosít, beleértve az antiszemitizmus jelenlegi formáinak kezelésére szolgáló tantervek kidolgozását és használatát⁹⁹.

3.1. Az antiszemitizmussal és a zsidó élettel kapcsolatos oktatás és kutatás

Minden gyermeknek ismereteket kellene szereznie a zsidó életről és az antiszemitizmusról mint az európai történelem szerves részéről. Az oktatás **erősítheti a fiatalok antiszemita eszmékkel** és ideológiákkal, valamint az intolerancia és a megkülönböztetés valamennyi formájával szembeni **ellenálló képességét**. A zsidó közösségekkel és azok tagjaival, valamint más kisebbségekkel és vallási csoportokkal való kapcsolattartási lehetőségek szintén elősegíthetik a kölcsönös megértést. **2022, az ifjúság európai éve** új lehetőségeket kínál majd e tekintetben. Az iskoláknak és az egyetemi campusoknak mindenki számára biztonságos helynek kell lenniük. A tanárokat fel kell jogosítani arra, hogy a multikulturális osztályokban is foglalkozzanak az antiszemitizmussal, a holokauszttal, a zsidó élettel és történelemmel.

A Bizottság a Horizont 2020 és az Európa a polgárokért program keretében támogatja az antiszemitizmussal, a zsidó élettel és a holokauszttal kapcsolatos kutatásokat, és ezt az említett programok örökébe lépő Horizont Európa¹⁰⁰ és a CERV programok keretében is folytatni fogja. Az EU-ban az antiszemitizmussal és zsidó tanulmányokkal foglalkozó egyetemi tanszékek azonban csak lazán kapcsolódnak egymáshoz. Nincs **átfogó kutatási központ**. A holokausztkutatás kiegészítése érdekében fokozni kell az európai antiszemitizmus és zsidó élet valamennyi aspektusára irányuló kutatási erőfeszítéseket.

⁹⁷ [COM\(2020\) 625 final](#).

⁹⁸ [COM\(2020\) 628 final](#).

⁹⁹ Az ODIHR számos forrást és programot dolgozott ki annak érdekében, hogy felhívja a figyelmet a megkülönböztetés, a gyűlölet-bűncselekmények, az antiszemitizmus és az intolerancia egyéb formáira, többek között a muzulmánokkal, a keresztényekkel és más vallásokhoz tartozókkal vagy más meggyőződést vallókkal szemben. További információk az [EBESZ/ODIHR honlapján](#) találhatóak.

¹⁰⁰ A Horizont Európa első pályázati felhívásai például a rasszizmus és az idegengyűlölet különböző strukturális formáival kapcsolatos kutatásokat finanszírozzák, figyelembe véve a nemzeti sajátosságokat és az interszekcionalitást.

Az EU vezető szerepet vállalt abban, hogy összehasonlítható adatokat biztosítson az antiszemita tapasztalatokra és észlelésekre vonatkozóan. A **zsidó emberek antiszemitizmussal kapcsolatos tapasztalatairól szóló FRA-felmérést** 2023-ban, majd azt követően rendszeres időközönként megismétlik. Az **antiszemitizmus közvélemény általi észleléséről szóló Eurobarométer felmérést** második alkalommal 2024-ben, majd ötévente fogják elvégezni. A tényeken alapuló politikai döntéshozatal további elősegítése érdekében több kutatásra van szükség az antiszemita előítéletekkel kapcsolatban a lakosság körében.

Kulcsfontosságú intézkedések:

A Bizottság:

- a tagállamokkal és a kutatói közösséggel együttműködve előmozdítja a **ma tapasztalható antiszemitizmussal, valamint a zsidó élettel és kultúrával foglalkozó európai kutatási központ** létrehozását, amely Európa-szerte támogatja a multidiszciplináris kutatást, és finanszírozza a rasszizmus és az idegengyűlölet különböző strukturális formáival kapcsolatos **kutatásokat** a Horizont Európán keresztül, figyelembe véve a nemzeti sajátosságokat és az interszekcionalitást;
- támogatja az iskolákban, egyetemeken, valamint szakoktatási és szakképzési intézményekben történő **holokauszt-emlékezés fiatal európai nagykövetei hálózatának** kialakítását;
- az **egész Unióra kiterjedő felmérést finanszíroz az antiszemita előítéleteknek** az összes tagállam lakossága, köztük a fiatalok körében való jelenlétéről;
- támogatja a tagállamokat a közös értékek és az inkluzív oktatás előmozdítására irányuló erőfeszítéseik fokozásában, valamint a közös értékek, az inkluzív oktatás és az oktatás európai dimenziójának előmozdításáról szóló tanácsi ajánlás¹⁰¹ végrehajtásában **az egyenlőségnek és értékeknek az oktatásban és képzésben** – többek között a zsidó életről és hagyományokról való oktatás és képzés tekintetében – **való érvényesülésével foglalkozó új munkacsoport** révén;
- olyan tevékenységeket támogat az Erasmus+-on és az Európai Szolidaritási Testületen keresztül, amelyek célja az európai értékek előmozdítása és a megkülönböztetés és intolerancia valamennyi formája elleni küzdelem, **beleértve az antiszemitizmust is**, az állampolgári ismeretek oktatásának és a fiatalok demokratikus életben való részvételének előmozdítása révén;
- támogatja **oktatási szakemberek képzését** az UNESCO-val és az EBESZ-ODIHR-rel együttműködésben, a politikai döntéshozóknak és tanárképző intézményeknek szóló, „Az antiszemitizmus elleni fellépés az oktatáson keresztül” című iránymutatásuk alapján;
- a technikai támogatási eszközön keresztül támogatja a tagállamokat az általános megkülönböztetés, és különösen az antiszemitizmus elleni küzdelmet célzó **iskolai reformok** megtervezésében és **végrehajtásában**.

A tagállamokat arra ösztönözzük, hogy:

- mozgósítsák elő a **zsidó életre, az antiszemitizmusra és a holokausztra vonatkozó ismeretek** oktatás és kutatás révén történő bővítését, valamint lehetőség szerint ösztönözzék a helyi közösségekkel való cseréket;
- jelentsék és rögzítsék az **antiszemita megkülönböztetés iskolákban** előforduló eseteit, és támogassák az iskolaigazgatókat és a tanárokat ezek kezelésében.

¹⁰¹ [\(2018/C 195/01\) tanácsi ajánlás](#), 2018. május 22.

3.2. A holokausztra vonatkozó oktatás, kutatás és a holokausztról való megemlékezés

A holokauszt az európai történelem meghatározó öröksége, amelynek során hatmillió zsidó gyermeket, nőt és férfit gyilkoltak meg. Bár a náci rezsim kiemelt célpontjai a zsidók voltak, más csoportokat is üldöztek, köztük a romákat, a fogyatékkal élőket, a szlávokat, Jehova tanúit, az LGBTIQ-személyeket és a politikailag másként gondolkodókat.

A holokauszt túlélők – az **emlékezés** hagyományának részeként – évtizedek óta osztják meg történeteiket. Mára azonban már valamennyi túlélő megöregedett vagy elhunyt. Azok, akik a II. világháború alatt felnőttek voltak, és a legjobban emlékeznek a holokausztra, már nincsenek köztünk. Örökségük megőrzése és tisztelete, annak biztosítása, hogy történeteikről ne feledkezzenek meg és pontosan adják tovább azokat, továbbá találják meg a megemlékezés új formáit – mindezek kihívást és kötelességet jelentenek az európaiak jelen és jövőbeli generációi számára.

Ma minden huszadik európai soha nem hallott a holokausztról, és az európaiak kevesebb mint fele gondolja úgy, hogy eleget beszélnek a holokausztról az iskolákban¹⁰². **Az oktatás és a kutatás** vezető szerepet játszik a holokauszt fokozottabb megismertetésében.

A szabad, nyílt és független kutatás a demokráciák egyik alapértéke. A holokauszt valamennyi aspektusára irányuló kutatás szintén fontos ahhoz, hogy jobban megértsük, hogyan történhetett meg a holokauszt Európában. A 2010–2024-es időszakra vonatkozó **európai holokauszt-kutatási infrastruktúra** projekt (EHRI)¹⁰³ 25 millió EUR-s költségvetésével¹⁰⁴ a világ legnagyobb uniós finanszírozású, a holokausztra vonatkozó kutatási kezdeményezése, amely összeköti a kutatótársadalmat azáltal, hogy a holokauszttal kapcsolatos, Európa-szerte és Európán kívül elszórtan megtalálható forrásokat elérhetővé teszi. E tekintetben az EHRI azokra az antiszemita megnyilvánulásokra is kiterjeszti a kutatásait, amelyek elvezettek a holokauszthoz.

A tudatosság mélyítésének új módjait is ki kell dolgozni, különösen helyi kontextusban, ahol sokszor nem láthatók azok a helyek, „ahol megtörtént a holokauszt” – a zsinagógáktól a zsidó kulturális helyszínekig, a rejtékhelyektől a kivégzések helyszínéig. Ide tartozhat egy olyan **hálózat létrehozása, amely iskolai tanulók, gyakorló szakemberek és a nagyközönség számára is lehetővé teszi, hogy nyomon kövessék a zsidók évszázadokon átívelő folyamatos jelenlétét Európában**, és megkönnyíti a kulturális és emlékhelyek felkeresésére és helyreállítására irányuló helyi kezdeményezéseket.

A Bizottság ösztönözni fogja továbbá a **nyilvános vitát** (online vagy lakossági fórum keretében) arról, hogy milyen jelentőséggel bír a holokauszt egy sokszínű EU-ban, és támogatni fogja – részvételen alapuló megközelítéssel – egy **európai holokauszt-emlékmű** létrehozását Brüsszelben, amely az Unió fővárosaiban található művészeti alkotásokhoz kapcsolódik.

Kulcsfontosságú intézkedések:

A Bizottság:

¹⁰² Az európaiak kétharmada meg van győződve arról, hogy a holokausztról való megemlékezés segít biztosítani, hogy ilyen atrocitások soha többé ne forduljanak elő. ([CNN Poll: Anti-Semitism in Europe – A shadow over Europe](#). [A CNN közvéleménykutatása: Antiszemitizmus Európában – árnyék Európa fölött], 2018).

¹⁰³ <https://www.ehri-project.eu/>

¹⁰⁴ Az európai kutatási és innovációs keretprogramokból finanszírozott EHRI most válik a tagállamok közös finanszírozásán alapuló, hosszú távú európai infrastruktúrává.

- a helyi közösségekkel együttműködve pénzügyileg is támogatja az „**ahol megtörtént a holokauszt**” **helyszíneket tömörítő hálózat létrehozását**;
- a CERV program „**Megemlékezés**” ágán keresztül projektfinanszírozást biztosít a holokausztról való megemlékezéshez, a holokausztúlélők **archívumainak és tanúságtételeinek digitalizálása** révén is;
- továbbra is részt vesz **holokauszt-emléknapokon és -rendezvényeken**, és támogatást is nyújt ezekhez uniós és nemzeti szinten egyaránt, a tagállamokban működő képviselőivel és az uniós küldöttségekkel együttműködve.

A tagállamokat arra ösztönözzük, hogy:

- **tartsanak nyilvános megemlékezéseket a holokausztról**, szoros együttműködésben a zsidó közösséggel, többek között a nemzeti parlamentek bevonásával;
- biztosítsák, hogy a **holokauszt egyetemessége jelenjen meg az oktatásban**, és értékeljék, hogy milyen hatékonyan oktatják – akár többnemzetiségű és sokszínű osztályokban is – a holokauszttal kapcsolatos ismereteket;
- **váljanak aktív partnerekké az EHRI-infrastruktúra megvalósításában**, többek között pénzügyi hozzájárulásokon keresztül.

3.3. A holokauszt tagadása, elferdítése és bagatellizálása

Sajnos egyre gyakoribbak a holokauszt tagadásának, elferdítésének és bagatellizálásának megnyilvánulásai. Az európaiak 53 %-a érzi úgy, hogy a holokauszttagadás probléma a hazájában¹⁰⁵. A zsidók 62 %-a volt szem- vagy fültanúja annak, hogy nem zsidó emberek arról beszéltek, hogy a holokauszt mítosz vagy – legalábbis esetenként – eltúlozzák¹⁰⁶. A holokauszt tagadását, elferdítését és bagatellizálását gyakran használják a zsidókkal szembeni gyűlölet táplálására, valamint arra, hogy megpróbálják átírni az európai és a zsidó történelmet. Az említetteknek a kollektív történelmi emlékezetre, valamint demokratikus társadalmaink ellenálló képességére és kohéziójára gyakorolt erodáló hatását nem szabad alábecsülni, és kifejezetten kezelni kell. A rasszizmus és az idegengyűlölet elleni küzdelemről szóló kerethatározat¹⁰⁷ tiltja a holokauszt védelmezésével, tagadásával vagy súlyosan jelentéktelen színben való feltüntetésével kapcsolatos gyűlöletbeszédet.

Az oktatás és a tudatosság növelése érdekében a Bizottság állandó nemzetközi partnerségén keresztül együttműködik az IHRA-val a holokauszttagadás és -elferdítés¹⁰⁸ jelensége elleni küzdelemben, ennek során felhasználva a vonatkozó IHRA-definíciót. Erre példa a #ProtectTheFacts¹⁰⁹ figyelemfelhívó kampány, amely a holokauszt elferdítése elleni küzdelemre összpontosít. Az **IHRA-val és az UNESCO-val partnerségben** a Bizottság „A holokauszt elferdítésének felismeréséről és az ez elleni küzdelemről szóló IHRA-ajánlás”¹¹⁰ alapján további kezdeményezéseket fog kidolgozni.

Kulcsfontosságú intézkedések:

A Bizottság:

- előmozdítja a **holokauszttagadás és -elferdítés IHRA által kidolgozott definíciójának** használatát oktatási és szemléletformálási célokra;

¹⁰⁵ [484. sz. Eurobarométer felmérés: Perceptions of antisemitism](#) (Az antiszemitizmus észlelése), 2019. január.

¹⁰⁶ [Az Alapjogi Ügynökség 2018. évi második felmérése.](#)

¹⁰⁷ [A Tanács 2008/913/IB kerethatározata \(2008. november 28.\).](#)

¹⁰⁸ [Az IHRA-nak a holokauszttagadásra és a holokauszt elferdítésére vonatkozó munkadefiníciója.](#)

¹⁰⁹ <https://ec.europa.eu/newsroom/just/items/700272/default>; www.againstholocaustdistortion.org

¹¹⁰ Az IHRA [ajánlása a holokauszt elferdítésének felismeréséről és az ez elleni küzdelemről.](#)

- **kézikönyvet** dolgoz ki a **holokauszttagadás, a holokauszt elferdítése és bagatellizálása elleni küzdelem bevált gyakorlatairól**;
- az UNESCO-val, az IHRA-val és más nemzetközi partnerekkel és civil társadalmi csoportokkal együtt támogat és megerősít a **közösségi médiában folytatott kampányokat**, amelyek célja a holokauszttagadással és a holokauszt elferdítésével kapcsolatos figyelemfelkeltés és az ezek elleni küzdelem.

A tagállamokat arra ösztönözzük, hogy:

- aktívan vegyenek részt a **holokauszt tagadása, elferdítése és bagatellizálása elleni figyelemfelhívó kampányokban**.

IV. VEZETŐ SZEREP AZ ANTISZEMITIZMUS ELLENI GLOBÁLIS KÜZDELEMBEN

„A világ, ahogy létrehoztuk, gondolkodásunk folyamata. Nem változtatható meg anélkül, hogy ne változtatnák meg a gondolkodásunkat.”

– Albert Einstein

A zsidó népességet világszerte 15,2 millióra becsülik¹¹¹. A zsidóság 45 %-a, azaz 6,9 millió ember Izraelben él. Mintegy 6 millió főt számláló zsidó lakosságával az Egyesült Államok a zsidóság második legnagyobb közösségének otthont adó ország. A zsidóság további része – az EU-ban élő 1,5 milliót kivül – elszórtan él a világ lakott kontinensein¹¹².

Az antiszemita előítéletek világszerte széles körben elterjedtek. A Rágalmazásellenes Liga a zsidókkal kapcsolatos attitűdre és véleményekre vonatkozó kutatása¹¹³ szerint a Közel-Keleten/Észak-Afrikában élő emberek 74 %-a rendelkezik antiszemita attitűddel, ugyanakkor néhány pozitív jel is érzékelhető, ilyen például az Izrael és a régió számos országa¹¹⁴ közötti kapcsolatok közelmúltbeli normalizálódása¹¹⁵. Nyugat-Európába¹¹⁶ ez az arány 24 %, Kelet-Európában 34 %, míg az amerikai kontinensen 19 %, Ázsiában 22 %, a szubszaharai Afrikában pedig 23 %. A zsidó közösségek helyzete és mérete országoként jelentősen eltér egymástól. A zsidók világszerte veszélyben vannak, és antiszemita támadásokat és incidenseket tapasztalnak. Az antiszemita előítéletek olyan országokban is fellelhetők, ahol nincsenek zsidó közösségek.

Ezzel összefüggésben az Európai Bizottság megerősíti szilárd és egyértelmű elkötelezettségét az antiszemitizmus elleni globális küzdelem iránt. Az antiszemitizmus, a gyűlöletre uszítás vagy az erőszak bármilyen formája elfogadhatatlan és összeegyeztethetetlen az Európai Unió és tagállamai értékeivel és céljaival. Határozott fellépéssel kell kezelni mind európai, mind nemzeti szinten. Ezek az elvek az Európai Bizottság számára nem képezik alku tárgyát. A fentiek fényében alapvető fontosságú az antiszemitizmus valamennyi formájának megelőzése és az ellene való küzdelem érvényesítése valamennyi szakpolitikai területen.

¹¹¹ <https://www.jewishagency.org/jewish-population-5782/>

¹¹² [World Jewish Population 2019](#) (A világ zsidó népessége, 2019), szerző: Sergio DellaPergola, in: Arnold Dashefsky és Ira M. Sheskin (szerk.): American Jewish Year Book 2019, The Annual Record of the North American Jewish Communities since 1899;

[World Jewish Population on Eve of New Year – 14.7 Million, Haaretz](#) (A világ zsidó népessége újévkor – 14,7 millió).

¹¹³ <https://global100.adl.org/map>

¹¹⁴ Az Egyesült Arab Emírségek, Bahrein és Szudán (2020), majd Marokkó (2021 januárja).

¹¹⁵ Egy másik jó példa, hogy zsinagóga építést kezdtek meg az Egyesült Arab Emírségekben.

¹¹⁶ Meg kell jegyezni, hogy a Rágalmazásellenes Liga kutatása nem tartalmaz az EU-ra vonatkozó átlagadatokat; valamint hogy a „Nyugat-Európa” kategória nem foglalja magában az összes uniós országot. A tagállamonkénti adatokért lásd a [honlapot](#).

4.1. Az antiszemitizmus kezelése az EU külső fellépésén keresztül, minden eszköz felhasználásával

Az EU alapját az emberi jogok, a demokrácia és a jogállamiság világszerte történő előmozdítása és védelme iránti elkötelezettség képezi. Ez a kötelezettségvállalás alátámasztja az EU bővítési és szomszédságpolitikáját, valamint más nem uniós országokkal kapcsolatos politikáit, valamint a nemzetközi szervezetekben végzett munkáját. Minden országnak meg kell védenie mindenkinek, köztük a zsidóságnak a jogát ahhoz, hogy vallása vagy meggyőződése legyen vagy ne legyen, illetve azt megváltoztassa, vallását vagy meggyőződését nyilvánosan kifejezésre juttassa, és hogy ne legyen kitéve a valláson vagy meggyőződésen, illetve faji vagy etnikai származáson alapuló megkülönböztetésnek, üldöztetésnek vagy erőszaknak. **Az emberi jogokra és a demokráciára vonatkozó, a 2020–2024-es időszakra szóló uniós cselekvési terv** kitűzi a célok nagyságrendjét, és meghatározza az EU és tagállamai prioritásait ezen a területen, a nem uniós országokkal fenntartott kapcsolatokban. Az **Európai Unió kívül a vallás vagy meggyőződés szabadságáról szóló 2013. évi iránymutatások**¹¹⁷ és a **megkülönböztetésmentesség elvének az EU külső tevékenysége keretében való érvényesítéséről szóló 2019. évi iránymutatások**¹¹⁸ meghatározzák azokat az eszközöket, amelyeket az EU külső tevékenysége során használhatnak a vallás és a meggyőződés szabadságának megsértése elleni fellépéshez és a – többek között a zsidó emberekkel szembeni – megkülönböztetés elleni küzdelemhez¹¹⁹.

Az EU **minden rendelkezésre álló eszközt** fel fog használni annak érdekében, hogy felhívja a partnerországokat az antiszemitizmus elleni aktív küzdelemre, figyelembe véve az antiszemitizmus fogalmának IHRA általi meghatározását¹²⁰, a politikai és emberi jogi párbeszéd során, valamint a partnerországokkal folytatott szélesebb körű együttműködés során. Ezt tematikus és földrajzi programok, valamint az EU szomszédsági és bővítési politikái támogatják, többek között a stabilizációs és társulási folyamat során is.

Az EU aktívan együtt fog működni nemzetközi szervezetekkel, különösen az Egyesült Nemzetek Szervezetével, az Európa Tanáccsal és az EBESZ-szel, valamint regionális szervezetekkel¹²¹ a **megkülönböztetés és az antiszemitizmus elleni közös fellépésekben**. Az EU fokozni fogja a fellépéseit az oktatási ágazatban, és a partnerországokkal folytatott oktatási együttműködés keretében továbbra is elő fogja mozdítani, hogy az **oktatási anyagok teljes mértékben megfeleljenek az UNESCO békére, toleranciára, együttélésre és erőszakmentességre vonatkozó normáinak**. Minden, e normákkal ellentétes anyag veszélyezteti a békét és az együttélést, és nincs helye sem tankönyvekben, sem osztálytermekben.

Az EU emberi jogi különleges képviselője és a vallás és meggyőződés szabadságának az Európai Unión kívüli előmozdításáért felelős különmegbízott munkája során továbbra is rendszeresen foglalkozni fog az antiszemitizmus kérdésével. Emellett az EU **erősíteni fogja**

¹¹⁷ https://eeas.europa.eu/sites/default/files/06_hr_guidelines_religion_en.pdf

¹¹⁸ https://eeas.europa.eu/sites/default/files/11_hr_guidelines_external_action_en.pdf

¹¹⁹ Ezen túlmenően a **fejlesztés emberi jogokon alapuló megközelítéséről** szóló bizottsági szolgálati munkadokumentum iránymutatást nyújt az uniós alkalmazottak számára a bármely alapon való megkülönböztetésmentességnek a projektciklusba való beépítéséről. Elfogadva: 2021. június 30.

¹²⁰ **Az IHRA fogalom meghatározását** nem uniós országok is jóváhagyták vagy elfogadták: Albánia, Argentína, Ausztrália, Bahrein, Dél-Korea, az Egyesült Államok, az Egyesült Királyság, Észak-Macedónia, Guatemala, Izrael, Kanada, Moldova, Szerbia és Uruguay.

¹²¹ Köztük az Amerikai Államok Szervezetével (amely 2021 júniusában létrehozta az antiszemitizmus elleni küzdelemmel foglalkozó különmegbízott tisztségét) és az Iszlám Együttműködés Szervezetével.

az antiszemitizmus elleni küzdelemmel foglalkozó **különmegbízottak és koordinátorok globális együttműködését.**

Izrael az Európai Unió kulcsfontosságú partnere, többek között az antiszemitizmus elleni globális küzdelemben. Az EU törekedni fog az évente közösen szervezett, a rasszizmus, az idegengyűlölet és az antiszemitizmus elleni küzdelemmel foglalkozó **magas szintű EU-Izrael szeminárium** további megerősítésére, az operatív nyomon követésre összpontosítva.

Az antiszemitizmus elleni küzdelemre irányuló fellépések az **NDICI¹²² Globális Európa** elnevezésű, a megkülönböztetésmentességet célzó emberi jogi és demokratikus kezdeményezésekre irányuló tematikus programján keresztül támogathatók. Az EU a küldöttségeknél és a székhelyeken dolgozó személyzetének tartott emberi jogi képzése részeként külön üléseket fog tartani a vallás és a meggyőződés szabadságáról, benne az antiszemitizmus elleni küzdelemről.

Kulcsfontosságú intézkedések:

A Bizottság és a főképviselő:

- előmozdítja a vallási és etnikai megkülönböztetés – beleértve az **antiszemitizmust – elleni küzdelmet a politikai és emberi jogi párbeszéd**ek, valamint az EU-n kívüli partnerországokkal folytatott szélesebb körű együttműködés során;
- az **alapvető jogokkal kapcsolatos képzést** biztosít, valamint létrehozza a kultúrák közötti párbeszédet az érintett szereplők, köztük az EU-n kívülről érkező tanárok számára;
- biztosítja, hogy az **EU külső alapjait** – a meglévő intézkedésekkel összhangban – **ne lehessen helytelenül** olyan tevékenységekre **fordítani**, amelyek gyűlöletre és erőszakra uszítanak, többek között a zsidó emberekkel szemben¹²³;
- **fokozza az oktatási ágazat szerepvállalását** annak érdekében, hogy az oktatási anyagok teljes mértékben megfeleljenek az UNESCO békére, toleranciára, együttélésre és erőszakmentességre vonatkozó normáinak;
- **erősíti a zsidó civil társadalommal és vallási szervezetekkel fennálló kapcsolatokat** az antiszemita cselekmények és a vallás- és lelkiismereti szabadság korlátainak kezelése érdekében, az uniós küldöttségek és székhelyek hálózatán keresztül;
- fontolóra vesz **új, uniós finanszírozású projekteket** az EU szomszédságában és azon túl az antiszemitizmus megelőzése és az ellene való küzdelem, valamint a zsidó élet előmozdítása érdekében;
- ösztönzi az uniós küldöttségeket, hogy rendszeres politikai jelentéseikben **szerepeltessék a nem uniós országokban előforduló antiszemita incidenseket** is;
- támogatja az EU-Izrael szemináriumot az **antiszemitizmus elleni küzdelem terén folytatott EU-Izrael együttműködés további erősítése** érdekében.

A tagállamokat arra ösztönözzük, hogy:

- uniós szinten szorosan működjenek együtt az **antiszemitizmus** nemzetközi szervezeteken keresztül történő **közös kezelése** érdekében;
- építsék be az **antiszemitizmus elleni küzdelmet az összes emberi jogi**

¹²² Szomszédsági, Fejlesztési és Nemzetközi Együttműködési Eszköz.

¹²³ A rasszizmus és az idegengyűlölet egyes formái és megnyilvánulásai elleni, büntetőjogi eszközökkel történő küzdelemről szóló, 2008. november 28-i 2008/913/IB tanácsi kerethatározattal összhangban a költségvetési rendelet 136. cikke 2018-ban további operatív iránymutatásokkal egészült ki „a gyűlöletre és az erőszakra való uszítás megelőzése” érdekében.

stratégiájukba és politikájukba, figyelembe véve az antiszemitizmus IHRA általi meghatározását;

- támogassák az antiszemitizmus elleni küzdelemmel és a zsidó élet világszerte történő előmozdításával foglalkozó **projekteket és szervezeteket**.

4.2. A zsidó kulturális örökség megőrzése és a holokausztról való megemlékezés

A zsidó kulturális örökség számos helyen látható a Közel-Keleten, Ázsiában és a világ más részein, ami tanúsítja a zsidó közösségek történelmi jelenlétét ezekben a régiókban. Ezen örökség nagy része elhagyatott, mivel már nem élnek ott zsidó közösségek. A zsidó kulturális örökség – mint minden örökség – a kulturális sokszínűség közös és fontos megnyilvánulása, amely világszerte célzott védelmet érdemel. Az EU-nak a tagállamokkal együtt kulcsszerepet kell játszania abban, hogy képzés, készségfejlesztés és tudástranszfer, valamint megerősített együttműködés révén segítse a helyi, regionális és nemzetközi partnereket a **kulturális örökség megőrzésében**¹²⁴. Az EU támogatni fogja a **kultúrák és vallások közötti párbeszédet** a kulturális örökség védelmének megerősítése érdekében a közös történelemmel és emlékezettel kapcsolatos munka révén, megteremtve az alapot a közösségek számára a békés, multikulturális környezetben való együttéléshez. Az EU továbbra is nemzetközi szinten előmozdítja a holokausztról való megemlékezést, és **nyilvánosan felhívja a figyelmet a holokauszt tagadására, elferdítésére és bagatellizálására** a nem uniós országokban, nemzetközi fórumokon is.

Kulcsfontosságú intézkedések:

A Bizottság és a főképviselő:

- a nemzetközi kulturális kapcsolatokra és a kulturális örökségre vonatkozó politikáival összhangban előmozdítja és támogatja minden tárgyi és szellemi **örökség** – köztük a zsidó örökség – **védelmét, rehabilitációját és újjáélesztését**;
- beépíti a **kultúrák és vallások közötti párbeszédet a kulturális örökséggel kapcsolatos beavatkozásokba**;
- keresi annak lehetőségét, hogy a **zsidó örökség megőrzését** beépítse a szomszédságban és azon túl megvalósuló programozásba;
- továbbra is szervez a Soá-áldozatok emlékezetével kapcsolatos **magas szintű eseményeket** (megemlékezések, a holokauszt áldozatainak emléknapja), és részt is vesz ezeken.

A tagállamokat arra ösztönözzük, hogy:

- az ENSZ keretében az EU-val együtt járuljanak hozzá a **kulturális örökség – többek között a zsidó örökség – védelméhez** világszerte, a konfliktussal és válsággal érintett kulturális örökségre vonatkozó uniós stratégiai megközelítésről szóló tanácsi következtetésekkel összhangban;
- ünnepeljék meg a **holokauszt áldozatainak nemzetközi emléknapját** az uniós küldöttségekkel együttműködve, azok harmadik országokban és nemzetközi szervezeteknél működő nagykövetségein keresztül.

V. A STRATÉGIA VÉGREHAJTÁSA

¹²⁴ A [nemzetközi kulturális kapcsolatokra vonatkozó európai uniós stratégia felé](#) című közlemény és a [konfliktussal és válsággal érintett kulturális örökségre vonatkozó uniós stratégiai megközelítésről szóló tanácsi következtetések](#), és az erre vonatkozó külön koncepció alkotják az EU munkájának alapját.

Az antiszemitizmus elleni küzdelem az EU-ban közös felelősség; ehhez minden szinten közös erőfeszítésekre és fellépésre van szükség. Az uniós intézmények és ügynökségek, a tagállamok, a nemzetközi szervezetek, a zsidó szervezetek és közösségek, valamint az emberi jogi és a civil társadalmi szereplők mind szerepet játszanak a stratégia célkitűzéseinek elérésében. A Bizottság felkéri az Európai Parlamentet, a Tanácsot és a tagállamokat, hogy működjenek együtt a stratégia végrehajtásában. A Bizottság felhívja a Régiók Bizottságát és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságot, hogy mozdítsák elő a párbeszédet a helyi és regionális hatóságokkal és a civil társadalommal, beleértve a szociális partnereket is, arról, hogy miként lehet előrelépni az antiszemitizmustól mentes európai társadalom felé.

A Bizottság különböző finanszírozási lehetőségek révén aktívan támogatni fogja a javasolt szakpolitikai intézkedések végrehajtását, és felkéri a tagállamokat, a zsidó szervezeteket és közösségeket, valamint a civil társadalmi szereplőket, hogy vegyék igénybe az uniós programokat.

A stratégia végrehajtására a 2021–2030 közötti időszakban kerül sor. Az átfogó végrehajtási jelentéseket 2024-ben és 2029-ben teszik közzé. Ezek a tagállamok észrevételein alapulnak majd, figyelemmel többek között a nemzeti stratégiáik és szakpolitikáik végrehajtására. Az Európai Unió Alapjogi Ügynökségének támogatásával ezek a jelentések tartalmazni fogják a nemzeti szinten elért eredmények nyomán követését, figyelembe véve az antiszemitizmusról szóló 2018. és 2020. évi tanácsi nyilatkozatokban tett kötelezettségvállalásokat.

KÖVETKEZTETÉS

Ez a stratégia az európai és Európán kívüli zsidó élet jövője iránti elkötelezettségünk lenyomata. Előrelépést jelent a Bizottság antiszemitizmustól és a megkülönböztetés minden formájától mentes Európai Unió iránti politikai elkötelezettségében; a nyitott, befogadó és egyenlő társadalomért az EU-ban. Tükrözi Európa azon elkötelezettségét, hogy életben tartsa a holokauszt emlékét, még azt követően is, hogy az utolsó holokauszt túlélők eltávoztak közülünk.

Ahhoz, hogy megzabolázzuk az antiszemitizmus ősrégi veszedelmét, tartós erőfeszítéseket kell tenni. Ahogy a Soá-túlélő Primo Levi mondta: *„Megtörtént, így hát ismét megtörténhet”*. Az antiszemita támadások számának veszélyes növekedése mind arra emlékeztet, hogy nem hagyhatunk fel az antiszemitizmus elleni küzdelemre irányuló szakadatlan kollektív erőfeszítéseinkkel. Ezen túlmenően a zsidó élet nemcsak védelemre érdemes, hanem arra is, hogy a zsidó élet minden sokszínűségében virágozhasson.

Európa csak akkor virágozhat, ha zsidó közösségei is virágoznak.